

ΜΑΚΚΑΒΑΙΩΝ Δ'

¹ ΦΙΛΟΣΟΦΩΤΑΤΟΝ λόγον ἐπιδείκνυσθαι μέλλων, εἰ αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβῆς λογισμός· συμβουλεύσαιμ' ἄν ὑμῖν ὀρθῶς, ὅπως προθύμως προσέχητε τῇ φιλοσοφίᾳ. ² Καὶ γὰρ ἀναγκαῖος εἰς ἐπιστήμην παντὶ ὁ λόγος, καὶ ἄλλως τῆς μεγίστης ἀρετῆς ἀρετῆς, λέγω δὴ φρονήσεως, περιέχει ἔπαινον·

³ Εἰ ἄρα τῶν σωφροσύνης κωλυτικῶν παθῶν ὁ λογισμὸς φαίνεται ἐπικρατεῖν, γαστριμαργίας τε καὶ ἐπιθυμίας· ⁴ ἀλλὰ καὶ τῶν τῆς δικαιοσύνης ἐμποδιστικῶν παθῶν κυριεύειν ἀναφαίνεται, οἷον κακοηθείας· καὶ τῶν τῆς ἀνδρείας ἐμποδιστικῶν παθῶν, θυμοῦ τε, καὶ πόνου καὶ φόβου. ⁵ Πῶς οὖν, ἴσως εἴποιεν ἄν τινες, εἰ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, λήθης καὶ ἀγνοίας οὐ δεσπόζει; ⁶ γελοῖον ἐπιχειροῦντες λέγειν· οὐ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, ἀλλὰ τῶν τῆς δικαιοσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, καὶ φρονήσεως ἐναντίων· καὶ τούτων, οὐχ ὥστε αὐτὰ καταλῦσαι, ἀλλ' ὥστε αὐτοῖς μὴ εἶξαι.

⁷ Πολλαχόθεν μὲν οὖν καὶ ἀλλαχόθεν ἔχοιμ' ἄν ὑμῖν ἐπιδείξαι, ὅτι αὐτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβῆς λογισμός. ⁸ Πολὺ δὲ πλέον τοῦτο ἀποδείξαιμι ἀπὸ τῆς ἀνδραγαθείας τῶν

ὑπὲρ ἀρετὴν ἀποθανόντων, Ἐλεαζάρου τε καὶ ἑπτὰ ἀδελφῶν καὶ τῆς τούτων μητρὸς. ⁹ Ἄπαντες γὰρ οὗτοι τῶν ἕως θανάτου πόνων ὑπεριδόντες, ὑπεριδόντες ἐπεδείξαντο ὅτι περικρατεῖ τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

¹⁰ Τῶν μὲν οὖν ἀρετῶν, ἔπεστί μοι ἐπαινεῖν τοὺς κατὰ τοῦτον τὸν καιρὸν ὑπὲρ τῆς καλοκαγαθίας ἀποθανόντας μετὰ τῆς μητρὸς ἄνδρας. ¹¹ τῶν δὲ τιμῶν μακαρίσοιμ' ἄν· θαυμασθέντες γὰρ ἐκεῖνοι οὐ μόνον ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ καὶ τῇ ὑπομονῇ, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν αἰκισαμένων, αἵτιοι κατέστησαν τοῦ καταλυθῆναι τὴν κατὰ τοῦ ἔθνους τυραννίδα, νικήσαντες τὸν τύραννον τῇ ὑπομονῇ, ὥστε δι' αὐτῶν καθαρισθῆναι τὴν πατρίδα.

¹² Ἀλλὰ καὶ περὶ τούτου νῦν αὐτίκα δὴ λέγειν ἐξέσται, ἀρξαμένων τῆς ὑποθέσεως, ὥσπερ εἴωθα ποιεῖν, καὶ οὕτως εἰς τὸν περὶ αὐτῶν τρέψομαι λόγον, δόξαν διδοὺς τῷ πανσόφῳ Θεῷ.

¹³ Ζητοῦμεν δὴ τοίνυν, εἰ αὐτοκράτωρ ἐστὶν παθῶν ὁ λογισμός. ¹⁴ Διακρίνωμεν δὲ, τί ποτέ ἐστὶν λογισμός; καὶ τί πάθος; καὶ πόσαι παθῶν ἰδέαι; καὶ εἰ πάντων ἐπικρατεῖ τούτων ὁ λογισμός;

¹⁵ Λογισμὸς μὲν δὴ τοίνυν ἐστὶν νοῦς μετὰ ὀρθοῦς βίου· πρωτιμῶν τὸν σοφίας λόγον. ¹⁶ Σοφία δὴ τοίνυν ἐστὶν γνῶσις θεῶν καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, καὶ τῶν τούτων αἰτίων. ¹⁷ Αὕτη δὴ τοίνυν ἐστὶν ἡ τοῦ νόμου

παιδσεΐα· δι' ἧς τὰ θεΐα σεμνῶς, καὶ τὰ ἀνθρώπινα συμφερόντως μανθάνομεν.

¹⁸ Τῆς δὲ σοφίας ἰδέαι καθεστᾶσιν, φρόνησις καὶ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία καὶ σωφροσύνη.

¹⁹ Κυριωτάτη πάντων ἡ φρόνησις· ἐξ ἧς δὴ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖ. ²⁰ Παθῶν δὲ φύσεις εἰσὶν αἱ περιεκτικώταται δύο, ἡδονὴ τε καὶ πόνος· τούτων δὲ ἑκάτερον καὶ περὶ τὴν ψυχὴν πέφυκεν. ²¹ Πολλὰ δὲ καὶ περὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν πόνον παθῶν εἰσὶν ἀκολουθία. ²² Πρὸ μὲν οὖν τῆς ἡδονῆς ἐστὶν ἐπιθυμία· μετὰ δὲ τὴν ἡδονὴν, χαρά. ²³ Πρὸ δὲ τοῦ πόνου ἐστὶν φόβος· μετὰ δὲ τὸν πόνον, λύπη.

²⁴ Θυμὸς δὲ κοινὸν πάθος ἐστὶν ἡδονῆς καὶ πόνου, ἐὰν ἐννοηθῆ τις ὅτε αὐτῷ περιέπεσεν.

²⁵ Ἐν δὲ τῇ ἡδονῇ ἐστὶν καὶ ἡ κακοήθης διάθεσις, πολυτροπωτάτη πάντων τῶν παθῶν οὕσα. ²⁶ Κατὰ μὲν ψυχῆς ἀλαζονεΐα, καὶ φιλαργυρία, καὶ φιλοδοξία, καὶ φιλονεικία, ἀπιστία καὶ βασκανία· ²⁷ κατὰ δὲ τὸ σῶμα, παντοφαγία, καὶ λαιμαργία, καὶ νομοφαγία.

²⁸ Καθάπερ οὖν δυοῖν τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς φυτῶν ὄντων ἡδονῆς τε καὶ πόνου, πολλὰ τούτων τῶν παθῶν εἰσὶν παραφυάδες. ²⁹ Ὡν ἕκαστος ὁ πανγέωργος λογισμὸς περικαθαίρων τε καὶ ἀποκνίζων, καὶ περιπλέκων, καὶ ἐπάρδων, καὶ πάντα τρόπον μεταχέων, ἐξημεροῖ τὰς τῶν ἠθῶν καὶ παθῶν ὕλας. ³⁰ Ὁ γὰρ λογισμὸς τῶν μὲν ἀρετῶν ἐστὶν ἡγεμῶν, τῶν δὲ παθῶν

αὐτοκράτωρ. Ἐπιθεώρει γε τοίνυν πρῶτον δι' αὐτῶν κωλυτικῶν τῆς σωφροσύνης ἔργων, ὅτι αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμός.

³¹ Σωφροσύνη δὴ τοίνυν ἐστὶν ἐπικράτεια τῶν ἐπιθυμιῶν. ³² Τῶν δὲ ἐπιθυμιῶν αἱ μὲν εἰσιν ψυχικαὶ, αἱ δὲ σωματικαί· καὶ τούτων ἀμφοτέρων ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται. ³³ Ἐπεὶ πόθεν κινούμενοι πρὸς τὰς ἀπειρημένας τοοφὰς, ἀποτρεπέμεθα τὰς ἐξ ἑαυτῶν ἡδονάς; οὐχ ὅτι δύναται τῶν ὀρέξεων ἐπικρατεῖν ὁ λογισμός; ἐγὼ μὲν οἶμαι. ³⁴ Τοιγαροῦν ἐνύδρων ἐπιθυμοῦντες καὶ ὀρνέων καὶ τετραπόδων, παντοίων βρωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων ἡμῖν κατὰ τὸν νόμον ἀπεχόμεθα διὰ τὴν τοῦ λογισμοῦ ἐπικράτεια. ³⁵ Ἀντέχεται γὰρ τὰ τῶν ὀρέξεων πάθη ὑπὸ τοῦ σώφρονος νοῦς ἀνακαμπτόμενα· καὶ φιλοτιμοῦνται πάντα τὰ τοῦ σώματος κινήματα ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ.

2

¹ Καὶ τί θαυμαστὸν; εἰ αἱ τῆς ψυχῆς ἐπιθυμίαι πρὸς τὴν τοῦ κάλλους μετουσίαν ἀκυροῦνται. ² Ταύτη γοῦν ὁ σώφρων Ἰωσήφ ἐπαινεῖται, ὅτι τῷ λογισμῷ, διανοίᾳ περιεκράτησεν τῆς ἡδυπαθείας. ³ Νέος γὰρ ὢν καὶ ἀκμάζων πρὸς συνουσιασμόν ἠκύρωσεν τῷ λογισμῷ τὸν τῶν παθῶν οἴστρον.

⁴ Οὐ μόνον δὲ τὴν τῆς ἡδυπαθείας οἴστροηλασίαν ἐπικρατεῖν ὁ λογισμὸς φαίνεται, ἀλλὰ καὶ πάσης ἐπιθυμίας. ⁵ Λέγει γοῦν ὁ νόμος· οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα

τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν. ⁶ Καίτοι ὅτε μὴ ἐπιθυμεῖν εἶρηκεν ἡμᾶς ὁ νόμος, πολὺ πλεον πείσαιμ' ἂν ὑμᾶς, ὅτι τῶν ἐπιθυμιῶν κρατεῖν δύναται ὁ λογισμὸς, ὡσπερ καὶ τῶν κωλυτικῶν τῆς δικαιοσύνης παθῶν. ⁷ Ἐπεὶ τίνα τρόπον μονοφάγος τις ὦν τὸ ἥθος, καὶ γαστρίμαργος, καὶ μέθυσος, μεταπαιδεύεται, εἰ μὴ δῆλον, ὅτι κύριός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς;

⁸ Αὐτίκα γοῦν τῷ νόμῳ πολιτευόμενος, κἂν φιλάργυρός τις εἴη, βιάζεται τὸν ἑαυτοῦ τρόπον, τοῖς δεομένοις δανείζων χωρὶς τόκων, καὶ τὸ δάνειον τῶν ἑβδομάδων ἐντάσσων χρεοκοπούμενος. ⁹ Κἂν φειδωλὸς τις ᾖ, ὑπὸ τοῦ νόμου κρατεῖται διὰ τὸν λογισμὸν, μήτε ἐπικαρπούμενος τοὺς ἀμητοὺς, μήτε ἐπιρῶωγολογούμενος τοὺς ἀμπελώνας, καὶ ἐπὶ τῶν ἐτέρων ἔστιν ἐπιγνῶναι τοῦτο, ὅτι τῶν παθῶν ἐστιν ὁ λογισμὸς κρατῶν.

¹⁰ Ὁ γὰρ νόμος καὶ τῆς πρὸς γονεῖς εὐνοίας κρατεῖ, μὴ καταπροδιδοὺς τὴν ἀρετὴν δι' αὐτούς. ¹¹ καὶ τῆς προσγαμετῆς φιλίας ἐπικρατεῖ, διὰ παρανομίαν αὐτὴν ἀπελέγχων. ¹² Καὶ τῆς τέκνων φιλίας κυριεύει, διὰ κακίαν αὐτῶν κολάζων, καὶ τῆς φίλων συνηθείας δεσπάζει, διὰ πονηρίας αὐτούς ἐξελέγχων. ¹³ Καὶ μὴ νομίσητε παράδοξον εἶναι, ὅπου καὶ ἔχθραν ὁ λογισμὸς ἐπινομίσητε παράδοξον εἶναι, ὅπου καὶ ἔχθραν ὁ λογισμὸς ἐπινομίσητε παράδοξον

εἶναι, ὅπου καὶ ἔχθραν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν δύναται διὰ τὸν νόμον, ¹⁴ μηδὲ δενδροτομῶν τὰ ἡμερα τῶν πολεμίων φυτὰ, τὰ δὲ τῶν ἐχθρῶν τοῖς ἀπολέσασιν διασώζων, καὶ τὰ πεπτωκότα συνεγείρων.

¹⁵ Καὶ τῶν βιοτέρων δὲ παθῶν κρατεῖν ὁ λογισμὸς φαίνεται, φιλαρχίας, καὶ κενοδοξίας, καὶ ἀλαζονείας, καὶ μεγαλαυχίας, καὶ βασκανίας. ¹⁶ Πάντα γὰρ ταῦτα τὰ κακοήθη πάθη ὁ σώφρων νοῦς ἀπωθεῖται, ὡσπερ καὶ τὸν θυμόν· καὶ γὰρ τοῦτο δεσπόζει.

¹⁷ Θυμούμενος γέ τοι Μωσῆς κατὰ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν, οὐ θυμῷ τι κατ' αὐτῶν ἐποίησεν, ἀλλὰ λογισμῷ τὸν θυμόν διήτησεν. ¹⁸ Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς, ὡς ἔφη, κατὰ τῶν παθῶν ἀριστεῦσαι, καὶ τὰ μὲν αὐτῶν μεταθεῖναι, τὰ δὲ καὶ ἀκυρῶσαι. ¹⁹ Ἐπεὶ διατί ὁ πάνσοφος ἡμῶν πατὴρ Ἰακώβ τοὺς περὶ Συμεῶν καὶ Λευὶν αἰτιᾶται, μὴ λογισμῷ τοὺς Σικιμίτας ἐθνηδὸν ἀποσφάξαντας, λέγων, ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν; ²⁰ Εἰ μὴ γὰρ ἐδύνητο τῶν θυμῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖν, οὐκ ἂν εἶπεν οὕτως.

²¹ Ὅπηνίκα γὰρ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατεσκεύαζεν, τὰ πάθη αὐτοῦ καὶ τὰ ἦθη περιεφύτευσεν. ²² Καὶ τηρικαῦτα δὲ περὶ πάντων τὸν ἱερὸν ἡγεμόνα νοῦν διὰ τῶν αἰσθητηρίων ἐνεθρόνισεν. ²³ καὶ τούτῳ νόμον ἔδωκεν, καθ' ὃν πολιτευόμενος βασιλεύσει βασιλείαν σώφρονά τε, καὶ δικαίαν, καὶ ἀγαθὴν, καὶ ἀνδρείαν. ²⁴ Πῶς οὖν, εἶποι τις

ἄν, εἰ τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς κρατεῖ, λήθης καὶ ἀγνοίας οὐ κρατεῖ;

3

¹ Ἐστὶ δὲ κομιδῆ γελοῖος ὁ λογισμὸς οὐ γὰρ τῶν ἑαυτοῦ παθῶν ὁ λογισμὸς ἐπικρατεῖν φαίνεται, ἀλλὰ τῶν σωματικῶν. ² Οἶον ἐπιθυμίαν τις ὑμῶν οὐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ μὴ δουλωθῆναι τῇ ἐπιθυμίᾳ δύναται ὁ λογισμὸς παρασχέσθαι.

³ Θυμὸν τις οὐ δύναται ἐκκόψαι ἡμῶν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ τῷ θυμῷ δυνατὸν βοηθῆσαι. ⁴ Κακοθήειάν τις ὑμῶν οὐ δύναται ἐκκόψαι, ἀλλὰ τὸ μὴ καμφθῆναι τῇ κακοθειᾷ δυνατὸν ὁ λογισμὸς συμμαχῆσαι. ⁵ Οὐ γὰρ ἐκριζωτῆς τῶν παθῶν ὁ λογισμὸς ἐστίν, ἀλλ' ἀνταγωνιστής. ⁶ Ἔστιν γοῦν τοῦτο διὰ τῆς Δαυεὶδ τοῦ βασιλέως δίψης σαφέστερον ἐπιλογίσασθαι. ⁷ Ἐπεὶ γὰρ δι' ὅλης ἡμέρας προσβαλὼν τοῖς ἀλλοφύλοις ὁ Δαυὶδ, πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτεινεν μετὰ τῶν τοῦ ἔθνους στρατιωτῶν. ⁸ τότε δὲ γενομένης ἐσπέρας, ὑδρῶν καὶ σφόδρα κεκμηκῶς, ἐπὶ τὴν βασίλειον σκηνὴν ἦλθεν, περὶ ἣν ὁ πᾶς τῶν προγόνων στρατὸς ἐστρατοπέδευκεν.

⁹ Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι πάντες ἐπὶ τὸ δεῖπνον ἦσαν. ¹⁰ Ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς μάλιστα διψῶν, καίπερ ἀφθόνους ἔχων πηγὰς, οὐκ ἠδύνατο δι' αὐτῶν ἰάσασθαι τὴν δίψαν. ¹¹ ἀλλὰ τις αὐτὸν ἀλόγιστος ἐπιθυμία τοῦ παρὰ τοῖς πολεμίους

ὔδατος ἐπιτείνουσα συνέφρυσεν, καὶ λούουσα κατέφλεγεν.

¹² Ὅθεν τῶν ὑπερασπιστῶν ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως ἐπιθυμία σχετλιαζόντων, δύο νεανίσκοι στρατιῶται καρτεροὶ καταιδεσθέντες τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιθυμίαν, τὰς πανοπλίας καθωπλίσαντο, καὶ κάλπην λαβόντες ὑπερέβησαν τοὺς τῶν πολεμίων χάρακας· ¹³ καὶ λαθόντες τοὺς τῶν πυλῶν ἀκροφύλακας, διεξήεσαν εὐράμενοι κατὰ πᾶν τὸ τῶν πολεμίων στρατόπεδον. ¹⁴ Καὶ ἀνευράμενοι θαρρῶαλέως τὴν πηγὴν, ἐξ αὐτῆς ἐγένεμισαν τῷ βασιλεῖ τὸ ποτόν.

¹⁵ Ὁ δὲ καὶ περὶ τὴν δίψαν διαπυρούμενος, ἐλογίσαστο πάνδεινον εἶναι κίνδυνον τῇ ψυχῇ λογισθὲν ἰσοδύναμον τὸ ποτόν αἵματι. ¹⁶ Ὅθεν ἀντιθεὶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τὸν λογισμόν, ἔσπεισεν τὸ πόμα τῷ Θεῷ. ¹⁷ Δυνατὸς γὰρ ὁ σώφρων νοῦς νικῆσαι τὰς τῶν παθῶν ἀνάγκας, καὶ σβέσαι τὰς τῶν οἴστρων φλεγμονάς, καὶ τὰς τῶν σωμάτων ἀλγηδόνας καθ' ὑπερβολὴν οὔσας καταπαλαῖσαι, ¹⁸ καὶ τῆς καλοκαγαθίας τοῦ λογισμοῦ ἀποπτῦσαι πάσας τὰς τῶν παθῶν ἐπικρατείας.

¹⁹ Ἦδη δὲ καὶ ὁ καιρὸς ἡμᾶς καλεῖ ἐπὶ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἱστορίας τοῦ σώφρονος λογισμοῦ. ²⁰ Ἐπειδὴ γὰρ βαθεῖαν εἰρήνην διὰ τὴν εὐνομίαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἶχον, καὶ ἔπραττον καλῶς, ὥστε καὶ τὸν τῆς Ἀσίας βασιλέα Σέλευκον τὸν Νικάνορα καὶ χρήματα εἰς τὴν ἱερουργίαν αὐτοῖς ἀποφορίσαι, καὶ τὴν

πολιτείαν αὐτῶν ἀποδέχεσθαι·²¹ τότε δὴ τινες πρὸς τὴν κοινὴν νεωτερίσαντες ὁμόνοιαν, πυλutrόπως ἐχρήσαντο συμφοραῖς.

4

¹ Σίμων γάρ τις πρὸς Ὀνίαν ἀντιπολιτεύομενος τὸν ποτε τὴν ἀρχιερωσύνην ἔχοντα διὰ βίου, καλὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα, ἐπειδὴ πάντα τρόπον διαβάλλων ὑπὲρ τοῦ ἔθνους οὐκ ἴσχυσεν κακῶσαι, φυγὰς ὤχετο, τὴν πατρίδα προδώσων.

² Ὅθεν ἦκων πρὸς Ἀπολλώνιος, τὸν Συρίας τε καὶ Φοινίκης καὶ Κιλικίας στρατηγόν, ἔλεγεν, ³ εὔνοους ὦν τοῖς τοῦ βασιλέως πράγμασιν ἦκω, μηνύων πολλὰς ἰδιωτικῶν χρημάτων μυριάδας ἐν τοῖς Ἱεροσολύμων γαζοφυλακίοις τεθησαύρισται, τῷ ἱερῷ μὴ ἐπικοινωνούσας, ἀλλὰ προσήκειν ταῦτα Σελεύκῳ τῷ βασιλεῖ.

⁴ Τούτων ἕκαστα γνοὺς ὁ Ἀπολλώνιος, τὸν μὲν Σίμονα τῆς εἰς τὸν βασιλέα κηδεμονίας ἐπαινεῖ, πρὸς δὲ τὸν Σέλευκον ἀναβὰς κατεμήνυε τὸν τῶν χρημάτων θησαυρόν· ⁵ καὶ λαβὼν τὴν περὶ αὐτῶν ἐξουσίαν, ταχὺ εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν μετὰ τοῦ καταράτου Σίμωνος καὶ βαρυτάτου στρατοῦ προσελθὼν, ⁶ ταῖς τοῦ βασιλέως ἐντολαῖς ἦκειν ἔλεγεν, ὅπως τὰ ἰδιωτικὰ τοῦ γαζοφυλακίου λάβοι χρήματα. ⁷ Καὶ τοῦ ἔθνους πρὸς τὸν λόγον σχετλιάζοντος, ἀντιλέγοντός τε, πάνδεινον εἶναι νομίσαντες,

εἰ οἱ τὰς παρακαταθήκας πιστεύσαντας τῷ ἱερῷ θησαυρῷ στερηθήσονται, ὡς οἶόν τε ἦν ἐκώλυον. ⁸ Μετὰ ἀπειλῆς δὲ ὁ Ἀπολλώνιος ἀπῆει εἰς τὸ ἱερόν.

⁹ Τῶν δὲ ἱερέων μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων ἐν τῷ ἱερῷ ἱκετευσάντων τὸν Θεὸν ὑπερασπίσαι τοῦ ἱεροῦ καταφρονουμένου τόπου. ¹⁰ Ἀνιόντος τε μετὰ καθωπλισμένης τῆς στρατιᾶς τοῦ Ἀπολλωνίου πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἀρπαγὴν οὐρανόθεν ἔφιπποι προῦφάνησαν ἄγγελοι περιαστράπτοντες τοῖς ὅπλοις, καὶ πολὺν αὐτοῖς φόβον τε καὶ τρόμον ἐνιόντες. ¹¹ Καταπεσὼν γέ τοι ἡμιθανῆς ὁ Ἀπολλώνιος ἐπὶ τὸν πάμφυλον τοῦ ἱεροῦ περίβολον, τὰς χεῖρας ἐξέτεινεν εἰς τὸν οὐρανὸν, μετὰ διακρύων τοὺς Ἑβραίους παρεκάλει, ὅπως περὶ αὐτοῦ εὐξόμενοι, τὸν ἐπουράνιον ἐξευμενίσωνται στρατόν. ¹² Ἔλεγεν γὰρ ἡμαρτηκῶς, ὥστε καὶ ἀποθανεῖν ἄξιος ὑπάρχειν, πᾶσιν τε ἀνθρώποις ὑμνήσειν σωθεὶς τὴν τοῦ ἱεροῦ τόπου μακαριότητα.

¹³ Τούτοις ἐπαχθεὶς τοῖς λόγοις Ὀνίας ὁ ἀρχιερεὺς, καίπερ ἄλλως εὐλαβηθεὶς, μὴ ποτε νομίσειεν ὁ βασιλεὺς Σέλευκος ἐξ ἀνθρωπίνης ἐπιβουλῆς καὶ μὴ θείας δίκης ἀνηρήσασθαι τὸν Ἀπολλώνιον, ἠύξατο περὶ αὐτοῦ. ¹⁴ Καὶ ὁ μὲν παραδόξως διασωθεὶς ὤχετο, δηλώσων τῷ βασιλεῖ τὰ συμβάντα αὐτῷ.

¹⁵ Τελευτήσαντος δὲ Σελεύκου τοῦ βασιλέως

διαδέχεται τὴν ἀρχὴν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀντίοχος Ἐπιφανῆς, ἀνὴρ ὑπερήφανος καὶ δεινός. ¹⁶ Ὁς καταλύσας τὸν Ὀνίαν τῆς ἀρχιερωσύνης, ¹⁷ Ἰάσονα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ κατέστησεν ἀρχιερέα, συνθέμενον δώσειν, εἰ ἐπιτρέψειεν αὐτῷ τὴν ἀρχὴν, κατ' ἐνιαυτὸν τρισχίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τάλαντα.

¹⁸ Ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἀρχιεραῖσθαι καὶ τοῦ ἔθνους ἀφηγεῖσθαι. ¹⁹ Ὁς καὶ ἐξεζήτησεν τὸ ἔθνος, καὶ ἐξεπολίτευσεν ἐπὶ πᾶσαν παρανομίαν. ²⁰ Ὡστε μὴ μόνον ἐπ' αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ τῆς πατρίδος ἡμῶν γυμνάσιον κατασκευάσαι, τὴν τοῦ ἱεροῦ κηδεμονίαν. ²¹ Ἐφ' οἷς ἀγανακτήσασα ἡ θεία δίκη αὐτόν τοι τὸν Ἀντίοχον ἐπολέμησεν. ²² Ἐπειδὴ γὰρ πολεμῶν ἦν κατ' Αἴγυπτον τοῦ Πτολεμαίου, ἤκουσέν τε, ὅτι φήμης διαδοθείσης περὶ τὴν τεθάναι αὐτόν, ὡς ἔνι μάλιστα χαίροιεν οἱ Ἱεροσολυμίται, ταχέως ἐπ' αὐτοὺς ἀνέζευξεν. ²³ Καὶ ὡς ἐπόρθσεν αὐτούς, δόγμα ἔθετο, ὅπως εἴ τινες αὐτῶν φάνοιεν τῷ πατρίῳ πολιτευόμενοι νόμῳ θάνοιεν.

²⁴ Καὶ ἐπεὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἴσχυεν καταλυῖσαι διὰ τῶν δογμάτων τὴν τοῦ ἔθνους εὐνοίαν, ἀλλὰ πάσας τὰς ἑαυτοῦ ἀπειλάς καὶ τιμωρίας ἐώρα καταλυομένας, ²⁵ ὥστε καὶ γυναικας, ὅτι περιέτεμον τὰ παιδιά, μετὰ τῶν βρεφῶν κατακρημνισθῆναι, προειδύιας ὅτι τοῦτο πείσονται. ²⁶ ἐπεὶ οὖν τὰ δόγματα αὐτοῦ κατεφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ, αὐτὸς διὰ βασάνων ἕνα ἕκαστον τούτου ἔθνους

ἠνάγκαζεν μικρῶν ἀπογευομένους τροφῶν, ἐξόμνησθαι τὸν Ἰουδαϊσμόν.

5

¹ Προκαθίσας γέ τοι μετὰ τῶν συνέδρων ὁ τύραννος Ἀντίοχος ἐπὶ τινος ὑψηλοῦ τόπου, ² καὶ τῶν στρατευμάτων αὐτῶν ἐνόπλων κυκλόθεν παρεστηκότων παρεκέλευεν τοῖς δορυφόροις ἕνα ἕκαστον τῶν Ἑβραίων περισπᾶσθαι καὶ κρεῶν ὑείων καὶ εἰδωλοθύτων ἀναγκάζειν ἀπογεύεσθαι. ³ Εἰ δὲ τινες μὴ θέλοιεν μιροφαγῆσαι, τούτους τροχισθέντας ἀναιρεθῆναι.

⁴ Πολλῶν δὲ συναρπασθέντων, εἷς πρῶτος ἐκ τῆς ἀγέλης Ἑβραῖος ὀνόματι Ἐλεάζαρος, τὸ γένος ἱερεὺς, τὴν ἐπιστήμην νομικὸς, καὶ τὴν ἡλικίαν προήκων, καὶ πολλοῖς τῶν περὶ τὸν τύραννον διὰ τὴν ἡλικίαν γνώριμος, παρήχθη πλησίον αὐτοῦ.

⁵ Καὶ αὐτὸν ἰδὼν ὁ Ἀντίοχος, ἔφη, ⁶ ἐγὼ πρὶν ἄρξασθαι τῶν κατὰ σοῦ βασάνων, ὧ πρεσβύτε, συμβουλεύσαιμ' ἄν σοι ταῦτα ὅπως ἀπογευσάμενος τῶν ὑείων σώζοιο· αἰδοῦμαι γάρ σου τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν πολιάν, ἦν μετὰ τοσοῦτον ἔχων χρόνον, οὗ μοι δοκεῖς φιλοσοφεῖν, τῇ Ἰουδαίῳ χρώμενος θρησκείᾳ. ⁷ Διατί γὰρ τῆς φύσεως κεχαρισμένης καλλίστην τὴν τοῦδε τοῦ ζώου σαρκοφαγίαν βδελύττη; ⁸ Καὶ γὰρ ἀνόητον τοῦτο τὸ μὴ ἀπολαύειν τῶν χωρὶς ὀνείδους ἡδέων, καὶ δι' ἄδικον ἀποστρέφεισθαι τὰς τῆς φύσεως χάριτας.

9 Σὺ δέ μοι καὶ ἀνοητότερον ποιήσεις δοκεῖς, εἰ κενοδοξῶν περὶ τὸ ἀληθές, ¹⁰ ἔτι κάμου καταφρονήσεις ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ τιμωρίᾳ· οὐκ ἐξυπνώσεις ἀπὸ τῆς φλυάρου φιλοσοφίας ὑμῶν; ¹¹ Καὶ ἀποσκεδάσεις ψῶν λογισμῶν σου τὸν λῆρον, καὶ ἄξιον τῆς ἡλικίας ἀναλαβῶν νοῦν φιλοσοφήσεις τὴν τοῦ συμφέροντος ἀλήθειαν; ¹² καὶ προσκυνήσας μου τὴν φιλάνθρωπον παρηγορίαν οἰκτειρήσεις τὸ σεαυτοῦ γῆρας; ¹³ καὶ γὰρ ἐνθυμήθητι, ὡς εἰ καὶ τις ἐστὶν τῆσδε τῆς θρησκείας ἐποπτικὴ δύναμις, συγνωμονήσεις σοι ἐπὶ πᾶσιν δι' ἀνάγκην παρανομία γεινομένη.

¹⁴ Τοῦτον τὸν τρόπον ἐπὶ τὴν ἔκθεσμον σαρκοφαγίαν ἐποτρύνοντος τοῦ τυράννου, λόγον ἤτησεν ὁ Ἐλεάζαρος. ¹⁵ Καὶ λαβὼν τοῦ λέγειν ἐξουσίαν, ἤρξατο δημηγορεῖν οὕτως· ¹⁶ ἡμεῖς, Αντίοχε, θείῳ πεπεισμένοι νόμῳ πολιτευεσθαι, οὐδεμίαν ἀνάγκην βιαιοτέραν εἶναι νομίζομεν τῆς πρὸς τὸν νόμον ἡμῶν εὐπειθείας. ¹⁷ Διὸ δὲ κατ' οὐδένα τρόπον παρανομεῖν ἀξιοῦμεν. ¹⁸ Καί τοι εἰ καὶ κατὰ ἀλήθειαν μὴ ἦν ὁ νόμος ἡμῶν, ὡς σὺ ὑπολαμβάνεις, θεῖος, (ἄλλως δὲ νομίζομεν αὐτὸν εἶναι θεῖον) οὐδὲ οὕτως ἐξὸν ἡμῖν ἦν τὴν ἐπὶ τῇ εὐσεβείᾳ δόκαν ἀκυρῶσαι. ¹⁹ Μὴ μικρὰν οὖν εἶναι νομίσης ταύτην, εἰ μιαιοφαγήσεμεν, ἀμαρτίαν. ²⁰ Τὸ γὰρ ἐν μικροῖς καὶ ἐν μεγάλοις παρανομεῖν ἰσοδύναμόν ἐστιν. ²¹ δι' ἑκατέρου γὰρ ὡς ὁμοίως ὁ νόμος ὑπερηφανεῖται.

²² Χλευάζεις δὲ ἡμῶν τὴν φιλοσοφίαν, ὥσπερ οὐ μετὰ εὐλογιστίας ἐν αὐτῇ βιούντων.

²³ Σωφροσύνην τε γὰρ ἡμᾶς ἐκδιδάσκει, ὥστε πασῶν τῶν ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμιῶν κρατεῖν, καὶ ἀνδρείαν ἐξασκεῖν, ὥστε πάντα πόνον ἐκουσίως ὑπομένειν· ²⁴ καὶ δικαιοσύνην παιδεύει, ὥστε διὰ πάντων τῶν ἡθῶν ἰσονομεῖν καὶ εὐσέβειαν διδάσκειν, ὥστε μόνον τὸν ὄντα Θεὸν σέβειν μεγαλοπρεπῶς.

²⁵ Διὸ οὐ μιροφαγοῦμεν· πιστεύοντες γὰρ Θεοῦ καθεστᾶναι τὸν νόμον, οἶδαμεν ὅτι καὶ κατὰ φύσιν ἡμῖν συμπαθεῖ νομοθετῶν ὁ τοῦ κόσμου κτίστης· ²⁶ τὰ μὲν οἰκειωθωσόμενα ἡμῶν ταῖς ψυχαῖς ἐπέτρεψεν ἐσθίειν, τὰ δὲ ἐναντιωθησόμενα ἐκώλυσεν σαρκοφαγεῖν.

²⁷ Τυραννικὸν δὲ, οὐ μόνον ἀναγκάζεις ἡμᾶς παρανομεῖν, ἀλλὰ καὶ ἐσθίειν, ὅπως τῇ ἐχθίστῃ ἡμῶν μιροφαγίᾳ ταύτῃ ἔτι ἐγγελάσης· ²⁸ Ἄλλ' οὐ γελάσεις κατ' ἐμοῦ τοῦτον τὸν γέλωτα· ²⁹ οὔτε τοὺς ἱεροὺς τῶν προγόνων περὶ τοῦ φυλάξαι τὸν νόμον ὄρκους οὐ παρήσω· ³⁰ Οὐδ' ἂν ἐκκόψεις μου τὰ ὄμματα, καὶ τὰ σπλάγχνα μου τήξεις· ³¹ Οὐχ οὕτως εἰμὶ γέρων ἐγὼ καὶ ἄνανδρος, ὥστε μοι διὰ τὴν εὐσέβειαν μὴ νεάζειν τὸν λογισμόν.

³² Πρὸς ταῦτα τροχοὺς εὐτρέπιζε, καὶ τὸ πῦρ ἐκφύσα σφοδρότερον· ³³ Οὐχ οὕτως οἰκτειρήσω τὸ ἔμαυτοῦ γῆρας, ὥστε με δι' ἔμαυτοῦ τὸν πάτριον καταλῦσαι νόμον· ³⁴ Οὐ ψεύσομαί σε, παιδευτὰ νόμε, οὐδὲ φεύξομαί σε, φίλη ἐγκράτεια· ³⁵ Οὐδὲ καταισχυνώ σε, φιλόσοφε λόγε, οὐδὲ ἐξαρνήσεμαί σε,

ἰερωσύνη τιμία, καὶ νομοθεσίας ἐπιστήμη·
³⁶ οὐδὲ μιανεῖς μου τὸ σεμνὸν γήρηως στόμα,
οὐδὲ νομίμου βίου ἡλικίαν.

³⁷ Ἄγνόν με οἱ πατέρες προσδέξονται, μὴ
φοβηθέντα σου τὰς μέχρι θανάτου ἀνάγκας.
³⁸ Ἀσεβῶν μὲν γὰρ τυραννήσεις· τῶν δὲ ἐμῶν
περὶ τῆς εὐσεβείας λογισμῶν οὔτε λόγοις
δεσπόσεις, οὔτε δι' ἔργων.

6

¹ Τοῦτον τὸν τρόπον ἀντιρητορεύσαντα
ταῖς τοῦ τυράννου παρηγορίαις, παραστάντες
οἱ δορυφόροι πικρῶς ἔσυραν ἐπὶ τὰ
βασανιστήρια τὸν Ἐλεάζαρον. ² Καὶ πρῶτον
μὲν περιέδυσαν τὸν γηραιὸν ἐκκεκοσμημένον
περὶ τὴν εὐσέβειαν εὐσχημοσύνην. ³ Ἐπειτα
περιαγκωνίσαντες ἐκατέρωθεν, μάστιξιν
κατῆκιζον· ⁴ πείσθητι ταῖς τοῦ βασιλέως
ἐντολαῖς, ἐτέρωθεν κήρυκος ἐπιβοῶντος.

⁵ Ὁ δὲ μεγαλόφρων καὶ εὐγενῆς ὡς ἀληθῶς
Ἐλεάζαρος, ὥσπερ ἐν ὄνειρῳ βασανιζόμενος
κατ' οὐδένα τρόπον μετετρέπετο. ⁶ Ἀλλὰ
ὑψηλοὺς ἀνατείνας εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς
ὀφθαλμοὺς, ἀπεξαίνετο ταῖς μάστιξιν τὰς
σάρκας ὁ γέρων, καὶ κατέρρεϊτο τῷ αἵματι,
⁷ καὶ τὰ πλευρὰ κατετιτρώσκετο, καὶ πίπτων
εἰς τὸ ἔδαφος, ἀπὸ τοῦ μὴ φέρειν τὸ σῶμα
τὰς ἀλγηδόνας, ὀρθὸν εἶχεν καὶ ἀκλινητὸν τὸν
λογισμόν. ⁸ Λάξ γέ τοι τῶν πικρῶν τις
δορυφόρων, εἰς τοὺς κενεῶνας ἐναλλόμενος
ἔτυπεν, ὅπως ἐξανίσταίτο πίπτων.

9 Ὁ δὲ ὑπέμενε τὸς πόνους, καὶ περιεφρόνει τῆς ἀνάγκης, καὶ διεκαρτέρει τοὺς αἰκισμοὺς, ¹⁰ καὶ καθάπερ γενναῖος ἀθλητῆς τυπτόμενος ἐνῖκα τοὺς βασανίζοντας ὁ γέρων. ¹¹ Ἰδρῶν γέ τοι τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπασθμαίνων σφοδρῶς, καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν βασανιζόντων ἐθαυμάζετο ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ.

¹² Ὅθεν τὰ μὲν ἐλεοῦντες τὰ τοῦ γήρωσ αὐτοῦ, τὰ δὲ ἐν συμπαθείᾳ τῆς συνηθείας ὄντες, ¹³ τὰ δὲ ἐν θαυμαστῷ τῆς καρτερίας προσιόντες αὐτῷ τινὲς τῶν τοῦ βασιλέωσ ἔλεγον, ¹⁴ τί τοῖς κακοῖς τούτοις σεαντὸν ἀλογίστως ἀπολλεῖς, ¹⁵ Ἐλεάζαρ; ἡμεῖς μὲν τῶν ἠψημένων βρωμάτων παραθήσομεν· σὺ δὲ ὑποκρινόμενος τῶν ὑείων ἀπογεύσασθαι, σῶθητι.

¹⁶ Καὶ ὁ Ἐλεάζαρ, ὥσπερ πικρότερον διὰ τῆς συμβουλίας αἰκισθεὶς, ἀνεβόησεν, ¹⁷ μὴ οὕτως κακῶς φρονήσαιμεν οἱ Ἀβραὰμ παῖδες, ὥστε μαλακοψυχήσαντας ἀπρεπὲς ἡμῖν δρᾶμα ὑποκρίνασθαι. ¹⁸ Καὶ γὰρ ἀλόγιστον, εἰ πρὸς ἀλήθειαν ζήσαντες τὸν μέχρι γήρωσ βίον, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῶν δόξαν νομίμως φυλάσσοντες, νῦν μεταβαλοίμεθα, ¹⁹ καὶ αὐτοὶ μὲν ἡμεῖς γενοίμεθα τοῖς νέοις ἀσεβείας τύπος, ἵνα παράδειγμα γενώμεθα τῆς μεροφαγίας. ²⁰ Αἰσχρὸν γὰρ εἰ ἐπιβιώσωμεν ἀλίγον χρόνον, ²¹ καὶ τοῦτον καταγελώμενοι πρὸς ἀπάντων ἐπὶ δειλίᾳ· καὶ ὑπὸ μὲν τοῦ τυράννου καταφρονηθῶμεν ὡς ἄνανδροι, τὸν δὲ θεῖον ἡμῶν νόμον μέχρι

θανάτου μὴ προασπίσαιμεν. ²² Πρὸς ταῦτα ὑμεῖς μὲν, ὦ Ἀβραὰμ παῖδες, εὐγενῶς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας τελευτᾶτε. ²³ Οἱ δὲ τοῦ τυράννου δορυφόροι, τί μέλλετε;

²⁴ Πρὸς τὰς ἀνάγκας οὕτως μεγαλοφρονοῦντα αὐτὸν ἰδόντες καὶ μηδὲ πρὸς τὸν οἰκτιρμὸν αὐτῶν μεταβαλλόμενον, ἐπὶ πῦρ αὐτὸν ἤγαγον. ²⁵ Ἐνθα διὰ κακοτέχνων ὀργάνων καταφλέγοντες αὐτὸν ὑπερέπτοσαν, καὶ δυσώδεις χυλοὺς εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ κατέχεον.

²⁶ Ὁ δὲ μέχρι τῶν ὀστέων ἤδη κατακεκαυμένος καὶ μέλλων λιποθυμεῖν, ἀνέτεινεν τὰ ὄμματα πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ εἶπεν, σὺ οἶσθα, Θεέ, παρόν μοι σώζεσθαι, ²⁷ βασάνοις καυστικαῖς ἀποθνήσκω διὰ τὸν νόμον. ²⁸ Ἰλεως γενοῦ τῷ ἔθνει σου, ἀρκεσθεῖς τῇ ἡμετέρᾳ περὶ αὐτῶν δίκη. ²⁹ Καθάρσιον αὐτῶν ποιήσον τὸ ἐμὸν αἷμα, καὶ ἀντίψυχον αὐτῶν λαβὲ τὴν ἐμὴν ψυχὴν. ³⁰ Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱερός ἀνὴρ εὐγενῶς ταῖς βασάνοις ἐναπέθανεν, καὶ μέχρι τῶν τοῦ θανάτου βασάνων ἀντέστη τῷ λογισμῷ διὰ τὸν νόμον.

³¹ Ὁμολογουμένως οἷν δεσπότης ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβὴς λογισμός. ³² Εἰ γὰρ τὰ πάθη τοῦ λογισμοῦ κεκρατῆκει, τούτοις ἂν ἀπεδόμην τὴν τῆς ἐπικρατείας μαρτυρίαν. ³³ Νυνὶ δὲ τοῦ λογισμοῦ τὰ πάθη νικήσαντος, αὐτῷ προσηκόντως τὴν τῆς ἡγεμονίας προσνέμομεν ἐξουσίαν.

34 Καὶ δίκαιόν ἐστιν ὁμολογεῖν ἡμᾶς, τὸ κράτος εἶναι τοῦ λογισμοῦ, ὅπου γε καὶ τῶν ἕξωθεν ἀλγηδόνων ἐπικρατεῖ. 35 Ἐπεὶ καὶ γελοῖον· καὶ οὐ μόνον τῶν ἀλγηδόνων ἐπιδείκνυμι κεκρατηκέναι τὸν λογισμόν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡδονῶν κρατεῖν, μηδὲ αὐταῖς ὑπέικειν.

7

1 Ὅσπερ καὶ ἄριστος κυβερνήτης ὁ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Ἐλεαζάρου λογισμὸς, πηδαλιουεχῶν τὴν τῆς εὐσεβείας ναῦν ἐν τῷ τῶν παθῶν πελάγει, 2 καὶ κατακιζόμενος ταῖς τοῦ τυράννου ἀπειλαῖς, καὶ καταντλούμενος ταῖς τῶν βασάνων τρικυμίαις, 3 κατ' οὐδένα τρόπον μετέτρεψεν τοὺς τῆς εὐσεβείας οἴακας, ἕως οὗ ἔπλευσεν ἐπὶ τὸν τῆς θανάτου νίκης λιμένα.

4 Οὐχ οὕτως πόλις πολλοῖς καὶ ποικίλοις μηχανήμασιν ἀντέσχεν ποτὲ πολιορκουμένη, ὡς ὁ πανάγιος ἐκεῖνος τὴν ἱερὰν ψυχὴν αἰκισμοῖς τε καὶ στρέβλαις πυρπολούμενος, ἐκίνησεν τοὺς πολιορκοῦντας, διὰ τὸν ὑπερασπίζοντα τῆς εὐσεβείας λογισμόν. 5 Ὅσπερ γὰρ πρόκρημον ἄκραν, τὴν ἑαυτοῦ διάνοιαν ὁ πατὴρ Ἐλεάζαρος ἐκτείνας, περιέκλασεν τοὺς μαινομένους τῶν παθῶν κλύδωνας.

6 Ὡ ἄξιε τῆς ἱερωσύνης ἱερεῦ, οὐκ ἐμίανας τοὺς ἱεροὺς ὀδόντας, οὐδὲ τὴν θεοσέβειαν καὶ καθαρισμόν χωρήσασαν γαστέρα ἐκοινώνησας μεροφαγία· 7 Ὡ σύμφωνε νόμου,

καὶ φιλόσοφε θείου βίου. ⁸ Τοίους τοὺς δεῖ εἶναι τοὺς δημιουργοῦντας τὸν νόμον ἰδίῳ αἵματι, καὶ γενναίῳ ἰδρῶτι τοῖς μέχρι θανάτου πάθεσιν ὑπερασπίζοντας.

⁹ Σὺ πάτερ, τὴν εὐνομίαν ἡμῶν διὰ τῶν ὑπομονῶν εἰς δόξαν ἐκύρωσας, καὶ τὴν ἀγιαστίαν σεμνολογήσας οὐ κατέλυσας, καὶ διὰ τῶν ἔργων ἐπιστοποίησας τοὺς τῆς φιλοσοφίας λόγους. ¹⁰ Ὡ βασάνων βιότερε γέρον, πυρὸς εὐτονώτερε πρεσβύτα, καὶ παθῶν μέγιστε βασιλεῦ Ἐλεάζαρ.

¹¹ Ὡσπερ γὰρ ὁ πατὴρ Ἀαρὸν τῷ θυμιατηρίῳ κατθωπλισμένος, διὰ τοῦ ἔθνοπλήθους ἐπιτρέχων τὸν ἔμπυριστὴν ἐνίκησεν ἄγγελον. ¹² Οὕτως ὁ Ἀαρωνίδης Ἐλεάζαρος διὰ τοῦ πυρὸς ὑπερτηκόμενος οὐ μετετράπη τὸν λογισμόν. ¹³ Καίτοι τὸ θαυμασιώτατον, γέρον ὦν, λελυμένων μὲν ἤδη τῶν τοῦ σώματος πόνων, καὶ περιεχαλασμένων δὲ τῶν σαρκῶν, κεκμηκότων δὲ καὶ τῶν νεύρων, ἀνενέασεν. ¹⁴ Τῷ πνεύματι τοῦ λογισμοῦ, καὶ τῷ Ἰσακείῳ λογισμῷ τὴν πολυκέφαλον στρέβλαν ἠκύρωσεν. ¹⁵ Ὡ μακαρίου γήρωσ, καὶ σεμνῆς πολιᾶς, καὶ βίου νομίμου, ὃν πιστὴ θανάτου σφραγὶς ἐτελείωσεν. ¹⁶ Εἰ δὲ τοίνυν γέρον τῶν μέχρι θανάτου βασάνων περιεφρόνησεν δι' εὐσέβειαν, ὁμολογουμένως ἡγεμῶν ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβῆς λογισμός. ¹⁷ Ἴσως δ' ἂν εἴποιέν τινες, τῶν παθῶν οὐ πάντες περικρατοῦσιν, ὅτι οὐδὲ πάντες φρόνιμον ἔχουσιν τὸν λογισμόν. ¹⁸ Ἀλλ'

ὅσοι εὐσεβείας προνοοῦσιν ἐξ ὅλης καρδίας, οὗτοι μόνοι δύνανται κρατεῖν τῶν τῆς σαρκὸς παθῶν· ¹⁹ οἱ πιστεύοντες, ὅτι Θεῷ οὐκ ἀποθνήσκουσιν, ὡσπερ γὰρ οἱ πατριάρχαι ἡμῶν Ἀβραὰμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, ζῶσι τῷ Θεῷ.

²⁰ Οὐδὲν οὖν ἐναντιοῦται τὸ φαίνεσθαί τινας παθοκρατεῖσθαι διὰ τὸν ἀσθενῆ λογισμόν. ²¹ Ἐπεὶ τίς πρὸς ὅλον τὸν τῆς φιλοσοφίας κανόνα εὐσεβῶς φιλοσοφῶν, καὶ πεπιστευκῶς Θεῷ, ²² καὶ εἰδὼς ὅτι διὰ τὴν ἀρετὴν πάντα πόνον ὑπομένειν μακάριόν ἐστιν, οὐκ ἂν περικρατήσειεν τῶν παθῶν διὰ τὴν εὐσέβειαν; ²³ μόνος γὰρ ὁ σοφὸς καὶ σώφρων ἀνδρεῖός ἐστιν τῶν παθῶν κύριος. ²⁴ Διὰ τοῦτο γέ τοι καὶ μειρακίσκοι τῷ τῆς εὐσεβείας λογισμῷ φιλοσοφούντες χαλεπωτέρων βασανιστηρίων ἐπεκράτησαν. ²⁵ Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὴν πρώτην πείραν ἐνικήθη περιφανῆς ὁ τύραννος, μὴ δυνηθεὶς ἀναγκάσαι γέροντα μαιροφαγήσαι.

8

¹ Τὸ δὲ δὴ σφόδρα περιπαθῶς ἐκέλευσεν ἄλλους ἐκ τῆς ἡλικίας τῶν Ἑβραίων ἀγαγεῖν· καὶ εἰ μὲν μieroφαγήσαιεν, ἀπολύειν φάγοντας· εἰ δὲ ἀντιλέγοιεν, πικρότερον βασανίζειν.

² Ταῦτα διαδεξαμένου τοῦ τυράννου, παρήσαν ἀγόμενοι μετὰ γηραιᾶς μητρὸς ἑπτὰ ἀδελφοὶ, καλοὶ τε καὶ αἰδήμονες καὶ γενναῖοι καὶ ἐν παντὶ χαριέντες. ³ Οὓς ἰδὼν ὁ τύραννος καθάπερ ἐν χορῷ περιέχοντας

μέσῃν τὴν μητέρα, ἤσθετο ἐπ' αὐτοῖς, καὶ τῆς εὐπρεπείας ἐκπλαγεῖς καὶ τῆς εὐγενείας προσεμειδίασεν αὐτοῖς, καὶ πλησίον καλέσας, ἔφη,

⁴ Ὡ νεανίαι φιλοφρόνως ἐγὼ καθ' ἐνὸς ἐκάστου ὑμῶν θαυμάζω τὸ κάλλος· καὶ τὸ πλῆθος τοσοῦτων ἀδελφῶν ὑπερτιμῶν, οὐ μόνον συμβουλεύω μὴ μανῆναι τὴν αὐτὴν τῷ προβασανισθέντι γέροντι μανίαν· ⁵ ἀλλὰ καὶ παρακαλῶ συνείξαντας τῆς ἐμῆς ἀπολαῦσαι φιλίας· δυναίμην γὰρ ὡσπερ κολάζειν τοὺς ἐπιτάγμασιν, σὺτως καὶ εὐεργετεῖν τοὺς εὐπειθοῦντάς μοι.

⁶ Πιστεύσατε οὖν, καὶ ἀρχὰς ἐπὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων ἡγεμονικὰς λήψεσθε, ἀρνησάμενοι τὸν πάτριον ἡμῶν τῆς πολιτείας θεσμόν· ⁷ καὶ μεταλαβόντες Ἑλληνικοῦ βίου, καὶ μεταδιατηθέντες ἐντροφήσατε ταῖς νεότησιν ὑμῶν. ⁸ Ἐπεὶ ἐὰν ὀργίλως με διάθησθε διὰ τῆς ἀπειθείας ὑμῶν, ἀναγκάσετέ με ἐπὶ δειναῖς κολάσεσιν ἕνα ἕκαστον ὑμῶν διὰ τῶν βασάνων ἀπολέσαι. ⁹ Κατελεήσατε οὖν ἑαυτοὺς, οὓς καὶ ὁ πολέμιος ἔγωγε καὶ τῆς ἡλικίας καὶ τῆς εὐμορφίας οἰκτείρομαι. ¹⁰ Οὐ διαλογιεῖσθε τοῦτο, ὅτι οὐδὲν ὑμῖν ἀπειθήσασι πλὴν τοῦ μετὰ στρεβλῶν ἀποθανεῖν ἀπόκειται;

¹¹ Ταῦτα δὲ λέγων, ἐκέλευσεν εἰς τὸ ἔμπροσθεν προτεθῆναι τὰ βασανιστήρια, ὅπως καὶ διὰ τοῦ φόβου πείσειεν αὐτοὺς μεροφαγήσαι. ¹² Ὡς δὲ τροχοὺς τε καὶ

ἀρθενβόλους στρεβλωτήρια, καὶ τροχαντήρας καὶ καταπέλτας καὶ λέβητας, τήγανά τε καὶ δακτυλήθρας, καὶ χεῖρας σιδηραῖς καὶ σφήνας, καὶ τὰ ζώπυρα τοῦ πυρὸς οἱ δορυφόροι προέθησαν, ὑπολαβῶν δὲ ὁ τύραννος, ἔφη, μειράκια φοβήθητε, ¹³ καὶ ἦν σέβεσθε δίκην, ἴλεως ὑμῖν ἔσται δι' ἀνάγκην παρανομήσασιν. ¹⁴ Οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐπαγωγὰ, καὶ ὀρώντες δεινὰ, οὐ μόνον οὐκ ἐφοβήθησαν, ἀλλὰ καὶ ἀντεφιλοσόφησαν τῷ τυράννῳ, καὶ διὰ τῆς εὐλογιστίας τὴν τυραννίδα αὐτοῦ κατέλυσαν.

¹⁵ Καί τοι λογισώμεθα· εἰ δειλόψυχοί τινες ἦσαν, καὶ ἄνανδροι ἐν αὐτοῖς, ποίοις ἂν ἐχρήσαντο λόγοις; οὐχὶ τούτοις; ¹⁶ Ὡ τάλανες ἡμεῖς, καὶ λίαν ἀνόητοι· βασιλέως ἡμᾶς παρακαλοῦντος, καὶ ἐπὶ εὐεργεσίᾳ φωνοῦντος, μὴ πεισθείημεν αὐτῷ; ¹⁷ Τί βουλήμασιν κενοῖς ἑαυτοῦς εὐφραίνομεν, καὶ θανατηφόρον ἀπίθειαν τολμῶμεν; ¹⁸ Οὐ φοβησόμεθα, ἄνδρες ἀδελφοί, τὰ βασανιστήρια, καὶ λογιούμεθα τὰς τῶν βασάνων ἀπειλὰς, καὶ φευξόμεθα τὴν κενοδοξίαν ταύτην καὶ ὀλεθροφόρον ἀλαζονείαν; ¹⁹ Ἐλεήσωμεν τὰς ἑαυτῶν ἡλικίας, καὶ κατοικτειρήσωμεν τὸ τῆς μητρὸς γῆρας· ²⁰ καὶ ἐνθυμηθῶμεν, ὅτι ἀπειθοῦντες τεθνηξόμεθα. ²¹ Συγγνώσεται δὲ ἡμῖν καὶ ἡ θεία δίκη δι' ἀνάγκην τὸν βασιλέα φοβηθεῖσιν. ²² Τί ἐξάγομεν ἑαυτοῦς τοῦ ἠδίστου βίου, καὶ ἐπιστεροῦμεν ἑαυτοῦς τοῦ γλυκέος κόσμου; ²³ Μὴ βιαζώμεθα τὴν

ἀνάγκην, μηδὲ κενοδοξήσωμεν ἐπ' τῇ ἑαυτῶν στρέβλῃ. ²⁴ Οὐδὲ αὐτὸς ὁ ναὸς ἔκουσίως ἡμᾶς θανατοῖ φοβηθέντας τὰ βασανιστήρια. ²⁵ Πόθεν ἡμῖν ἡ τοσαύτη ἐντέτηκεν φιλονεικία, καὶ ἡ θανατεφόρος ἀρέσκει καρτερία, παρὸν μετὰ ἀταραξίας χρῆ τῷ βασιλεῖ πεισθέντας;

²⁶ Ἀλλὰ τούτων οὐδὲν εἶπον οἱ νεανίαι βασανίζεσθαι μέλλοντες, οὐδὲ ἐνεθυμήθησαν.

²⁷ Ἦσαν γὰρ περιφρονες τῶν παθῶν, καὶ αὐτήκράτορες τῶν ἀλγηδόνων. Ὡστε ἅμα τῷ πάσασθαι τὸν τύραννον συμβουλεύοντα αὐτοῖς μιεροφαγήσαι, πάντες διὰ μιᾶς φωνῆς ὁμοῦ, ὥσπερ ἀπὸ τῆς αὐτῆς ψυχῆς, εἶπον,

9

¹ Τί μέλλεις, ὦ τύραννε; ἔτοιμοι γὰρ ἐσμεν ἀποθνήσκειν, ἢ παραβαίνειν τὰς πατρίους ἡμῶν ἐντολάς. ² Καὶ αἰσχυνόμεθα γὰρ τοὺς προγόνους εἰκότως, εἰ μὴ τῇ τοῦ νόμου εὐπειθείᾳ καὶ συμβούλῳ γνώσει χρησαίμεθα.

³ Σύμβουλε τύραννε παρανομίας, μὴ ἡμᾶς μισῶν ὑπὲρ αὐτοὺς ἡμᾶς ἐλέα. ⁴ Χαλεπώτερον γὰρ αὐτοὺς τοῦ θανάτου νομίζομεν εἶναί σου τὸν ἐπὶ τῇ παρανόμῳ σωτηρία ἡμῶν ἔλεον. ⁵ Ἐκφοβεῖς δὲ ἡμᾶς, τὸν διὰ τῶν βασάνων ἡμῖν θάνατον ἀπειλῶν, ὥσπερ οὐχὶ πρὸ βραχέως παρὰ Ἑλεαζάρου μαθῶν. ⁶ Εἰ δ' οἱ γέροντες τῶν Ἑβραίων διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ βασανισμοὺς ὑπομείναντες ἀπέθανον, ἀποθάνοιμεν ἂν δικαιότερον ἡμεῖς οἱ νέοι, τὰς

βασάνους τῶν σῶν ἀναγκῶν ὑπεριδόντες, ἅς καὶ ὁ παιδευτὴς γέρων ἐνίκησεν.

⁷ Πείραζε γαροῦν τύραννε· καὶ τὰς ἡμῶν ψυχὰς εἰ θανατώσεις διὰ τὴν εὐσέβειαν, μὴ νομίσης ἡμᾶς βλάπτειν βασανίζων. ⁸ Ἡμεῖς μὲν γὰρ διὰ τῆσδε τῆς κακοπαθείας καὶ ὑπομονῆς, τὰ τῆς ἀρετῆς ἄθλα οἴσομεν. ⁹ Σὺ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν μιαιοφυσίαν αὐτάρχη καρτερήσεις περὶ τῆς θείας δίκης αἰώνιον βάσανον διὰ πυρός.

¹⁰ Ταῦτα αὐτῶν εἰπόντων, οὐ μόνον ὡς κατὰ ἀπειθούντων ἐχαλέπαινε ὁ τύραννος, ἀλλ' ὡς καὶ κατὰ ἀχαρίστων ὠργίσθη.

¹¹ Ὅθεν τὸν πρεσβύτατον αὐτῶν κελευθέντες παρήγαγον οἱ μαστισταὶ, καὶ διαρρήξαντες τὸν χιτῶνα διέδησαν τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς βραχίονας ἱμάσιν ἐκατέρωθεν. ¹² Ὡς δὲ τύπτοντες ταῖς μάστιξιν ἐκοπίασαν, μηδὲν ἀνύοντες, ἀνέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὸν τροχόν. ¹³ Περὶ δὲ κατατεινόμενος ὁ εὐγενὴς νεανίας, ἔξαρθρος ἐγίνετο. ¹⁴ Καὶ κατὰ πᾶν μέλος κλώμενος κατηγόρει, λέγων,

¹⁵ Τύραννε μαιρώτατε, καὶ τῆς οὐρανοῦ δίκης ἐχθρὲ, καὶ ὠμόφρον, οὐκ ἀνδροφονήσαντά με τοῦτον κατακίσεις τὸν τρόπον, οὐδὲ ἀσεβήσαντα, ἀλλὰ θείου νόμου προασπίζοντα. ¹⁶ Καὶ τῶν δορυφόρων λεγόντων, ὁμολόγησον φαγεῖν, οὕτως ἀπαλλαγῆς τῶν βασάνων, ¹⁷ ὁ δὲ εἶπεν, οὐχ οὕτως ἰσχυρὸς ὑμῶν ἐστὶν ὁ τρόπος, ὧ μαιροὶ διάκονοι, ὥστε μου τὸν λογισμὸν

ἄξαι· τέμνετέ μου μέλη, καὶ πυροῦτε τὰς σάρκας, καὶ στρεβλοῦτε τὰ ἄρθρα. ¹⁸ Διὰ πασῶν γὰρ ὑμᾶς πείσω τῶν βασάνων· ὅτι μόνοι παῖδες Ἑβραίων ὑπὲρ ἀρετῆς εἰσιν ἀνίκητοι.

¹⁹ Ταῦτα λέγοντες εἰς πῦρ ἐπέτρωσαν, καὶ διερεθίζοντες, τὸν τροχὸν προσεπικατέτεινον. ²⁰ Ἐμολύνετο δὲ πάντοθεν αἷματι ὁ τρόχος, καὶ ὁ σωρὸς τῆς ἀνθρακιᾶς τοῖς τῶν ἰχώρων ἐσβέννυτο σταλαγμοῖς, καὶ περὶ τοὺς αὐξόνας τοῦ ὀργάνου περιέρρεον αἱ σάρκες.

²¹ Καὶ περιτετηκμένον ἤδη ἔχων τὸ τῶν ὀστέων πῆγμα ὁ μεγαλόφρων καὶ Ἀβραμιαῖος νεανίας οὐκ ἐστέναξεν. ²² Ἀλλ' ὡσπερ ἐν πυρὶ μετασχηματιζόμενος εἰς ἀφθαρσίαν, ὑπέμεινεν εὐγενῶς τὰς στρέβλας. ²³ Μιμήσασθέ με, ἀδελφοί, λέγων· μὴ μου τὸν αἰῶνα λειποτακτήσητε, μηδ' ἐξομόσησθέ μου τὴν τῆς εὐψυχίας ἀδελφότητα· ἱερὰν καὶ εὐγενῆ στρατείαν στρατεύσασθε περὶ τῆς εὐσεβείας. ²⁴ Δι' ἧς ἴλεως ἡ δικαία καὶ πάτριος ἡμῶν πρόνοια τῷ ἔθνει γενηθεῖσα τιμωρήσειεν τὸν ἀλάστορα τύραννον. ²⁵ Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ ἱεροπρεπὴς νεανίας, ἀπέρρηξεν τὴν ψυχὴν.

²⁶ Θαυμασάντων δὲ πάντων τὴν καρτεροψυχίαν αὐτοῦ, ἦγον οἱ δορυφόροι τὸν καθ' ἡλικίαν τοῦ προτέρου δεύτερον, καὶ σιδηρᾶς ἐναρμολοσάμενοί χειρας, ὀξέσιν τοῖς ὄνυξιν, τοῖς ὀργάνοις καταπέλτη προσέδησαν αὐτόν. ²⁷ Ὡς δὲ, εἰ φαγεῖν βούλοιτο πρὶν

βασανίζεσθαι πυνθανόμενοι, τὴν εὐγενῆ γνώμην ἤκουσαν· ²⁸ ἀπὸ τῶν τευόντων ταῖς σιδηραῖς χερσὶν ἐπισπασάμενοι, μέχρι γε τῶν γενείων τὴν σάρκα πᾶσαν καὶ τὴν τῆς κεφαλῆς δορὰν οἱ παρδάλαιοι θῆρες ἀπέσυραν· ὁ δὲ ταύτην βαρέως τὴν ἀλγηδόνα καρτερῶν, ἔλεγεν, ²⁹ Ὡς ἡδὺς πᾶς τρόπος θανάτου, διὰ τὴν πάτριον ἡμῶν εὐσέβειαν· ἔφη τε πρὸς τὸν τύραννον,

³⁰ Οὐ δοκεῖς, πάντων ὠμότατε τύραννε, πλεῖων ἐμοῦ σε νῦν βασανίζεσθαι, ὁρῶν σου νικώμενον τὸν τῆς τυραννίδος ὑπερήφανον λογισμὸν ὑπὸ τῆς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἡμῶν ὑπομονῆς. ³¹ Ἐγὼ μὲν γὰρ ταῖς διὰ τὴν ἀρετὴν ἡδοναῖς τὸν πόνον ἐπικουφίζομαι. ³² Σὺ δὲ ἐν ταῖς τῆς ἀσεβείας ἀπειλαῖς βασανίζῃ· οὐκ ἐκφεύξῃ δὲ, μαιρότατε τύραννε, τὰς τῆς θείας ὀργῆς δίκας.

10

¹ Καὶ τούτου τὸν αἰόδιμον θάνατον καρτερήσαντος, ὁ τρίτος ἦγετο, παρακαλούμενος πολλὰ ὑπὸ πολλῶν ὅπως ἀπογευσάμενος σώζοιτο. ² Ὁ δὲ ἀναβόησας, ἔφη, ἢ ἀγνοεῖτε, ὅτι αὐτός με τοῖς ἀποθανούσιν ἔσπειρεν πατῆρ, καὶ ἡ αὐτὴ μήτηρ ἐγέννεσιν, καὶ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἀνετράφην δόγμασιν; ³ Οὐκ ἐξόμνυμαι τὴν εὐγενῆ τῆς ἀδελφότητος συγγένειαν. ^{3a} Πρὸς ταῦτα εἴ τι ἔχετε κολαστήριον προσαγάγετε τῷ σώματί μου· τῆς γὰρ ψυχῆς μου, οὐδ' ἂν θέλητε, ἄψασθαι δύνασθε.

⁵ Οἱ δὲ πίκρως ἐνέγκαντες τὴν παρρησίαν τοῦ ἀνδρός, ἀρθρεμβόλοις ὀργάνοις τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ τοὺς πόδας ἐξήρθρουν, καὶ ἐξ ἰσχυρῶν ἀναμοχλεύοντες ἐξεμέλιζον·
⁶ καὶ τοὺς δακτύλους, καὶ τοὺς βραχίονας, καὶ τὰ σκέλη, καὶ τοὺς ἀγκῶνας περιέλκων.
⁷ Καὶ κατὰ μηδένα τρόπον ἰσχύοντες αὐτὸν ἄγγαι, περισύραντες τὸ δέρμα σὺν ἄκραις ταῖς τῶν δακτύλων κορυφαῖς ἀπεσκούθιζον, καὶ εὐθέως ἤγον ἐπὶ τὸν τροχόν. ⁸ Περὶ ὃν ἐκ σφονδύλων ἐκμελιζόμενος ἑώρα τὰς ἑαυτοῦ σάρκας περιλακιζομένης καὶ κατὰ σπλάγχχνων σταγόνας αἵματος ἀπορρέουσας.
⁹ Μέλλων δὲ ἀποθνήσκειν, ¹⁰ ἔφη, ἡμεῖς μὲν ὧ μαιρώτατε τύραννε, διὰ παιδείαν καὶ ἀρετὴν Θεοῦ ταῦτα πάσχομεν. ¹¹ Σὺ δὲ διὰ τὴν ἀσέβειαν καὶ μαιφονίαν, ἀκαταλύτους καρτερήσεις βασάνους.

¹² Καὶ τούτου θανόντος ἀδελφοπρεπῶς, τὸν τέταρτον ἐπεσπῶντο, λέγοντες, ¹³ Μὴ μανῆς καὶ σὺ τοῖς ἀδελφοῖς σου τὴν αὐτὴν μανίαν· ἀλλὰ πεισθεὶς τῷ βασιλεῖ, σῶζε σεαυτόν. ¹⁴ Ὁ δὲ αὐτοῖς ἔφη, οὐχ οὕτως καυστικώτερον ἔχετε κατ' ἐμοῦ τὸ πῦρ, ὥστε με δειλανδρῆσαι. ¹⁵ Μὰ τὸν μακάριον τῶν ἀδελφῶν μου θάνατον, καὶ τὸν αἰώνιον τοῦ τυράννου ὄλεθρον, καὶ τὸν αἰίδιμον τῶν εὐσεβῶν βίον, οὐκ ἀρνήσομαι τὴν εὐγενῆ ἀδελφότητα. ¹⁶ Ἐπινόει, τύραννε, βασάνους· ἵνα καὶ διὰ τούτων μάθης, ὅτι ἀδελφός εἰμι τῶν προβεβανασισθέντων.

17 Ταῦτα ἀκούσας ὁ αἰμοβόρος καὶ φονώδης καὶ πανμιαρώτατος Ἀντίοχος, ἐκέλευσεν τὴν γλῶτταν αὐτοῦ ἐκτεμεῖν. 18 Ὁ δὲ ἔφη, κἄν ἀφέλης τὸ τῆς φωνῆς ὄργανον, καὶ σιωπώντων ἀκούει ὁ Θεός. 19 Ἴδου κεχάλασαι ἡ γλῶσσα· τέμνε· οὐ γὰρ παρὰ τοῦτο τὸν λογισμὸν ἡμῶν γλωσσοτομήσεις. 20 Ἥδέως ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ τὰ τοῦ σώματος μέλη ἀκρωτηριαζόμενα. 21 Σὲ δὲ ταχέως μετελεύσεται ὁ Θεός· τὴν γὰρ τῶν θείων ὕμνων μελωδὸν γλῶτταν ἐκτέμνεις.

11

1 Ὡς δὲ καὶ οὗτος ταῖς βασάνοις κατακισθεῖς ἐναπέθανεν, ὁ πέμπτος παρεπήδησεν, λέγων,

2 Οὐ μέλλω, τύραννε, πρὸς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς βασανισμὸν παραιτεῖσθαι. 3 Αὐτὸς δ' ἀπ' ἑμαυτοῦ παρήλθον, ὅπως κἀμὲ κατακτείνας, περὶ πλειόνων ἀδικημάτων ὀφειλήσης τῇ οὐρανίῳ δίκῃ τιμωρίαν. 4 Ὡ μισάρετε καὶ μισάνθρωπε, τί δράσαντας ἡμᾶς τοῦτον πορθεῖς τὸν τρόπον; 5 Ἦ κακόν σοι δοκεῖ, ὅτι τὸν πάντων κτιστὴν εὐσεβοῦμεν, καὶ κατὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ ζῶμεν νόμον; 6 Ἀλλὰ ταῦτα τιμῶν, οὐ βασάνων ἐστὶν ἄξια. 6a Εἴπερ ἦσθάνου ἀνθρώπου πόθων, καὶ ἐλπίδα εἶχες παρὰ Θεῷ σωτηρίου. 6b νῦν ἰδὲ ἀλλότριος ὢν Θεοῦ, πολεμεῖς τοὺς εὐσεβοῦντας εἰς τὸν Θεόν.

9 Τοιαῦτα λέγοντα οἱ δορυφόροι δήσαντες, αὐτὸν εἴλκον ἐπὶ τὸν καταπέλτην· 10 ἐφ' ὃ δήσαντες αὐτὸν ἐπὶ τὰ γόνατα, καὶ ταῦτα ποδάγραις σιδηραῖς ἐφορμάσαντες τὴν ὄσφυν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τροχιαῖον σφῆνα κατέκαμψαν· περὶ ὃν ὅλος ἐπὶ τὸν τρονὸν σκορπίου τρόπον ἀνακλώμενος ἐξεμελίζετο. 11 Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον καὶ τὸ πνεῦμα στενοχωρούμενος, καὶ τὸ σῶμα ἀγχόμενος, καλᾶς, ἔλεγεν, ἄκων, 12 ὦ τύραννε, χάριτας ἡμῖν χαρίζη διὰ γενναιοτέρων πόνων ἐπιδείξασθαι παρέχων τὴν εἰς τὸν νόμον ἡμῶν καρτερίαν.

13 Τελευτήσαντος δὲ καὶ τούτου, ὁ ἔκτος ἤγγετο μειρακίσκος· ὃς πυθθανομένου τοῦ τύραννου εἰ βούλοιτο φαγῶν ἀπολύεσθαι, ὁ δὲ ἔφη,

14 Ἐγὼ τῇ μὲν ἡλικίᾳ τῶν ἀδελφῶν μου εἰμὶ νεώτερος, τῇ δὲ διανοίᾳ ἡλικιώτης· 15 Εἰς τὰ αὐτὰ γὰρ καὶ γεννηθέντες καὶ τραφέντες, ὑπὲρ τῶν αὐτῶν καὶ ἀποθνήσκειν ὀφείλομεν ὁμοίως. 16 Ὡστε εἰ σοὶ δοκεῖ βασανίξιν, μὴ μαιροφαγοῦτας βασάνιζε.

17 Ταῦτα αὐτὸν εἰπόντα παρῆγον ἐπὶ τὸν τροχόν. 18 Ἐφ' οὗ κατατεινόμενος εὐμελῶς καὶ ἐκσφονοδουλιζόμενος ὑπεκαίετο. 19 Καὶ ὀβελίσκους ὄξεις πυρώσαντες, τοῖς νότοις προσέφερον· καὶ τὰ πλευρὰ διαπείραντες, ἀπ' αὐτοῦ σπλάγχνα διέκαιον.

20 Ὁ δὲ βασανιζόμενος, ὦ ἱεροπρεποῦς αἰῶνος, ἔλεγεν, ἐφ' ὃν διὰ τὴν εὐσέβειαν εἰς γυμνασίαν πόνων ἀδελφοὶ τοσοῦτοι

κληθέντες οὐκ ἐνικήθημεν. ²¹ Ἀνίκητος γάρ ἐστιν, ὃς τύραννε, ἡ εὐσεβῆς ἐπιστήμη. ²² Καλοκαγαθία καθωπλισμένος τεθνήξομαι κάγω μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου. ²³ Μέγαν σοὶ προσβάλλων καὶ αὐτὸς ἀλάστορα, καινουργῆ τῶν βασάνων, καὶ πολέμει τῶν ἀληθῶς εὐσεβούντων.

²⁴ Ἐξ μειράκια κατελύσαμέν σου τὴν τυραννίδα. ²⁵ Τὸ γὰρ μὴ δυνηθῆναί σε μεταπεῖσαι τὸν λογισμὸν ἡμῶν, μήτε βιάσασθαι πρὸς τὴν μαιροφαγίαν, οὐ κατάλυσίς ἐστιν σοῦ; ²⁶ Τὸ πῦρ σου ψυχρὸν ἡμῖν, καὶ ἄπονοι οἱ καταπέλται, καὶ ἀδύνατος ἡ βία σου. ²⁷ Οὐ γὰρ τυράννου, ἀλλὰ θείου νόμου προεστήκασιν ἡμῶν οἱ δορυφίροι· διὰ τοῦτο ἀνίκητον ἔχομεν τὸν λογι σμὸν.

12

¹ Ὡς δὲ καὶ οὗτος μακαρίως ἐναπέθανεν καταβληθεὶς εἰς λέβητα, ὁ ἔβδομος παρεγίνετο, πάντων νεώτερος. ² Ὁν κατοικτειρήσας ὁ τύραννος, καίπερ δεινῶς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κακισθεὶς, ὁρῶν ἦση τὰ δεσμὰ περικείμενον, ³ πλησιέστερον αὐτὸν μετεπέμψατο, καὶ παρηγορεῖν ἐπειράτο, λέγων,

⁴ Τῆς μὲν τῶν ἀδελφῶν σου ἀπονοίας τὸ τέλος ὄρα· διὰ γὰρ ἀπειθείαν στρεβλωθέντες τεθνήκασιν, σὺ, εἰ μὲν μὴ πεισθείης, τάλας βασανισθεὶς καὶ πασανισθεὶς καὶ αὐτὸς τεθνήξῃ πρὸ ὥρας. ⁵ Πεισθείης δὲ φίλος

ἔση, καὶ τῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας ἀφηγήση πραγμάτων.

⁶ Καὶ ταῦτα παρακαλῶν, τὴν μητέρα τοῦ παιδὸς μετεπέμψατο, ὅπως αὐτὴν ἐμεήσαν υἱῶν στερηθῆσαν παρορμήσειεν ἐπὶ τὴν μωτηρίαν, εὐπειθῆ τὸν περιλειπόμενον.

⁷ Ὁ δὲ τὴν μητρὸς τῆ Ἑβραίδι φωνῆ προτρεψαμένης· αὐτὸν (ὡς ἐροῦμεν μετὰ μικρὸν ὑστερον.) ἀπολύσατε με, φησὶν· ⁸ εἶπω τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ φίλοις πᾶσιν.

⁹ Καὶ ἐπιχαρέντες μάλιστα ἐπὶ τῇ ἐπαγγελίᾳ τοῦ παιδὸς ταχέως ἔλυσαν αὐτόν.

¹⁰ Καὶ σραμῶν ἐπὶ πλησίον τῶν τηγάνων, ἔφη, ἀνόσιε, ¹¹ φησὶν, καὶ πάντων τῶν πονηρῶν ἀσεβέστατε τύραννε, οὐκ ἠδέσθης παρὰ τοῦ Θεοῦ λαβῶν τὰ ἀγαθὰ καὶ τὴν βασιλείαν, τοὺς θεράποντας αὐτοῦ κατακτεῖναι, καὶ τοὺς τῆς εὐσεβείας στρεβλῶσαι; ¹² Ἄνθ ὧ ταμιεύεται σε ἡ θεια δίκη πυκνοτέρω καὶ αἰωνίω πυεὶ καὶ βασάνοις, αἱ εἰς ὄλον τὸν αἰῶνα οὐκ ἀνήσουσιν σε.

¹³ Οὐκ ἠδέσθης ἄνθρωπος ὢν, θηριωδέστατε, τοὺς ὁμοιοπαθεῖς καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγονότας στοιχείων γλωττοτομησαί, καὶ τοῦτον κατακίσας τὸν τρόπον βασανίσαι; ¹⁴ Ἄλλ' οἱ μὴν εὐγενῶς ἀποθανόντες ἐπλήρωσαν τὴν εἰν τὸν Θεὸν εὐσέβειαν. ¹⁵ Σὺ δὲ κακὸς κακῶς οἰμῶξεις, τοὺς τῆς ἀρετῆν ἀγωνιστὰν ἀναιτίως ἀποκτεῖναι.

16 Ὅθεν καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκειν μέλλων, ἔφη,
 17 οὐκ ἀπαυτομολῶ τῆς τῶν ἀδελφῶν μου
 μαρτυρίας. 18 Ἐπικαλοῦμαι δὲ τὸν πατρῶον
 Θεὸν, ὅπως ἴλεως γένει μου. 19 Σὲ δὲ καὶ ἐν
 τῷ νῦν βίω καὶ θανόντα τιμωρήσεται.

20 Καὶ ταῦτα κατευξάμενος, ἑαυτὸν ἔοιψεν
 κατὰ τῶν τηγάνων· καὶ οὕτως ἀπέδεκεν.

13

1 Εἰ δὲ τοίνυν τῶν μέχρι θανάτου
 πόνων ὑπερεφρόνησαν οἱ ἑπτὰ ἀδελφοί,
 συνομολογεῖται πανταχόθεν, ὅτι
 αὐτοδέσποτός ἐστιν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβῆς
 λογισμός. 2 Ὡσπερ γὰρ εἰ τοῖς πάθεσιν
 σουλωθέντες ἐμειροφάγησαν, ἐλέγομεν γὰρ
 αὐτοὺς τούτοις νενικῆσθαι. 3 Νυνὶ δὲ οὐχ
 οὕτως· ἀλλὰ τῷ ἐπαινουμένῳ λογισμῷ παρὰ
 περιγένοντο τῶν παθῶν.

4 Καὶ οὐκ ἐστὶν παριδεῖν τὴν ἡγεμονίαν·
 ἐπεκράτησεν γὰρ καὶ πάθους καὶ πόνων.

5 Πῶς οὖν οὐκ ἐστὶν τούτοις τὴν εὐλογιστίαν
 παθοκράτειαν ὁμολογεῖν, οἱ τῶν μὲν διὰ
 πυρὸς ἀλγησόνων οὐκ ἐπεστράφησαν;

6 Καθάπερ γὰρ προπλήταις λιμένων πυργῶν
 τὰς κυμάτων ἀπειλὰς ἀνακόπτοντες, γαληνὸν
 παρέχουσιν τοῖς εἰσπλέουσιν τὸν ὄρμον.

7 Οὗτος ἢ ἐπτάπυργος τῶν νεανίσκων
 εὐλογιστία τὸν τῆς εὐσεβείας ὄχυρώσασα
 λιμένα τὴν τῶν παθῶν ἐνίκησεν ἀκολασίαν.

8 Ἱερὸν γὰρ εὐσεβείαν στήσαντες
 χορὸν παρεθάρσυνον ἀλλήλους, λέγοντες,

9 ἀδελφικῶς ἀποθάνοιμεν, ἀδελφοί,

περὶ τοῦ νόμου· μιμησώμεθα τοὺς τρεῖς τοὺς ἐπὶ Ἀσσυρίας νεανίσκους, οἱ τῆς ἰσεπόλιδος καμίνου κατεφρόνησαν. ¹⁰ Μὴ δειλανδρήσωμεν πρὸς τὴν τῆς εὐσεβείας ἀπόδειξιν. ¹¹ Καὶ ὁ μὲν, θάρρει ἀδελφὲ, ἔλεγεν, ὁ δὲ, εὐγενῶς καρτέρησον. ¹² Ὁ δὲ, ἔλεγεν, μνήσθητε πόθεν ἐστὲ, ἢ τίνας πατρὸς χειρὶ σφαγιασθῆναι διὰ τὴν εὐσέβειαν ὑπέμεινεν ὁ Ἰσαάκ.

¹³ Εἷς δὲ ἕκαστος καὶ ἀλλήλους ὁμοῦ πάντες ἐφόρων φαιδροὶ καὶ μάλα θαρράλεοι, ἑαυτοὺς, ἔλεγον, τῷ Θεῷ ἀφιερῶσωμεν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας τῷ δόντι τὰς ψυχὰς, καὶ χρήσωμεν τῇ περὶ τὸν νόμον φυλακῇ τὰ σώματα. ¹⁴ Μὴ φοβηθῶμεν τὸν δοκοῦντα ἀποκτενεῖν. ¹⁵ Μέγας γὰρ ψυξῆς ἀγὼν καὶ κίνδυνος ἐν αἰωνίῳ βασάνῳ κείμενος τοῖς παραβάσιν τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. ¹⁶ Καθοπλισώμεθα τοιγαροῦν τῇ τοῦ θείου λογισμοῦ παθοκρατεία. ¹⁷ Οὕτως παθόντας ἡμᾶς Ἀβραὰμ καὶ Ἰακώβ ὑποδέξονται, καὶ πάντες οἱ πατέρες ἐπαιέσουσιν. ¹⁸ Καὶ ἐνὶ ἐκάστῳ τῶν ἀποστρωμένων αὐτῶν ἀδελφῶν ἔλεγον οἱ περιλειπόμενοι, μὴ καταισχύνης ἡμᾶς ἀδελφὲ, μηδὲ ἀδελφὲ, μηδὲ ψεύση τοὺς προαποθανόντας.

¹⁹ Οὐκ ἄγνοεῖτε δὲ τὰ τῆς ἀνθρωπότητος φίλτρα, ἅπερ ἡ θεία καὶ πάνσοφος πρόνοια διὰ τῆς μητρῶας φυτεύσασα γαστρος· ²⁰ ἐν ἧ τὸν ἴσον ἀδελφοὶ κατοικήσαντες χρόνον, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ πλασθέντες, καὶ ἀπὸ

τοῦ αὐτῶ αἵματος ἀξηθέντες, καὶ δια τῆς αὐτῆς ψυχῆς τελεσφορηθέντες, ²¹ καὶ διὰ τῶν ἴσων ἀποτεχθέντες χρόνον, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν γαλακτοποτοῦντες πηγῶν, ἀφ' οὗ συντέφονται ἐν ἐναγκαλισμάτων φιλάδελφοι ψυχαί· ²² καὶ αὖξοντες σφοδρότερον διὰ συντροφίας, καὶ τῆς καθ' ἡμέραν συνηθείας, καὶ τῆς ἄλλης παιδείας, καὶ τὴν ἡμετέρας ἐν νόμῳ Θεοῦ ἀσκήσεως.

²³ Οὕτως δὲ τοίνυν καθεστηκυίας τῆς φιλαδελφίας συμπαθούσης, οἱ ἑπτὰ ἀδελφοὶ συμπαθέστερον ἔσχον τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν. ²⁴ Νόμῳ γὰρ τῷ αὐτῷ παιδευθέντες, καὶ τὰς αὐτὰς ἐξασκήσαντες ἀρετὰς, καὶ τῷ δικαίῳ συντραφέντες βίῳ, μᾶλλον ἐπ' αὐτοὺς ἤγαγον. ²⁵ Ἡ γὰρ ὁμοζηλία τῆς καλοκαγαθίας ἐπέτεινεν αὐτῶν τὴν πρὸς ἀλλήλους ὁμόνοιαν. ²⁶ Σὺν γὰρ τῇ εὐσεβείᾳ ποθεινοτέραν αὐτοῖς κατεσκευάζεν τὴν φιλαδελφίαν.

²⁷ Ἄλλ' ὁμοίως καίπερ τῆς φύσεως καὶ τῆς συνηθείας καὶ τῶν τῆς ἀρετῆς ἡθῶν τὰ τῆς ἀδελφότητος αὐτοῖν φίλτρα συναυξόντων, ἀνέσχοντο διὰ τὴν εὐσέβειαν τοὺν ἀδελφοῦς οἱ ὑπολελειμμένοι τοὺς κατακιζομένους, ὁρῶντες μέχρι θανάτου βασανιζομένους.

14

¹ Προσέτι καὶ ἐπὶ τὸν αἰκισμὸν ἐποτρύνοντες, ὡς μὴ μόνον τῶν ἀλγηδόνων περιφρονῆσαι αὐτοὺς, ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀδελφῶν φιλαδελφίας παθῶν κρατῆσαι.

² Ὡ βασιλέως λογισμοὶ βασιλικώτεροι καὶ ἐλευθέρων ἐλευθερώτεροι. ³ Ἱερὰς καὶ ἐναρμόστους περὶ τῆς εὐσεβείας τῶν ἐπτὰ ἀδελφῶν συμφωνίας. ⁴ Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἐπτὰ μεираκίων ἐδειλίασεν, οὐδὲ πρὸς τὸν θάνατον ὤκνησεν. ⁵ Ἀλλὰ πάντες, ὡσπερ ἐπ' ἀθανασίας ὁδὸν τρέχοντες, ἐπὶ τὸν διὰ τῶν βασάνων θάνατον ἔσπευδον. ⁶ Καθάπερ γὰρ χεῖρες καὶ πόδες συμφώνως τοῖς τῆς ψυχῆς ἀφηγήμασιν κινοῦνται· οὕτως οἱ ἱεροὶ μείρακες ἐκεῖνοι ὡς ὑπὸ ψυχῆς ἀθανάτου τῆς εὐσεβείας, πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτῆς συνεφώνησαν θάνατον.

⁷ Ὡ παναγία ἡ συμφώνον ἀδελφῶν ἐβδομάς· καθάπερ γὰρ ἐπτὰ τῆς κοσμοποιίας ἡμέραι περὶ τὴν εὐσέβειαν, ⁸ οὗτος περὶ τὴν ἐβδομάδα χορεύοντες οἱ μείρακες ἐκύκλουν τὸν τῶν βασάνων φόβον καταλύοντες. ⁹ Νῦν ἡμεῖς ἀκούοντες τὴν θλίψιν τῶν νεανίων ἐκείνων, φρίττομεν· οἱ δὲ οὐ μόνον ὀρῶντες, ἀλλ' οὐδὲ μόνον ἀκούοντες τὸν παραχρῆμα ἀπειλῆς λόγον, ἀλλὰ καὶ πάσχοντες, ἐκαρτέρουν καὶ τοῦτο ταῖς διὰ πυρὸς ὀδύναϊς. ¹⁰ Ὡν τί γένοιτο ἐπαλγέστερον; ὄξεια γὰρ καὶ σύντομος ἡ τοῦ πυρὸς οὔσα δύναμις, ταχέως διέλυσε τὰ σώματα.

¹¹ Καὶ μὴ θαυμαστὸν ἠγεῖσθε, εἰ ὁ λογισμὸς περιεκράτησεν τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐν ταῖς βασάνοις, ὅπου γε καὶ γυναικὸς νοῦς πολυτροπωτέρον ὑπερεφρόνησεν ἀλγηδόνων.

¹² Ἡ μήτηρ γὰρ τῶν ἐπτὰ νεανίσκων

ὑπήνεγκεν τὰς ἐφ' ἐνὶ ἐκάστω τῶν τέκνων στρέβλας.

¹³ Θεωρεῖτε δὲ πῶς πολὺπλοκός ἐστὶν ἡ τῆς φιλοτεκνίας στοργή, ἔλκουσα πάντα πρὸς τὴν τῶν σπλάγχχνων συμπάθειαν. ¹⁴ Ὅπου γε καὶ τὰ ἄλογα ζῶα ὁμοίαν τὴν πρὸς τὰ ἐξ αὐτῶν γεννώμενα συμπάθειαν καὶ στοργὴν ἔχει τοῖς ἀνθρώποις. ¹⁵ Καὶ γὰρ τῶν πετεινῶν, τὰ μὲν ἡμερα κατὰ τὰς οἰκίας ὀροφοιτοῦντα προασπίζει τῶν νεοττῶν. ¹⁶ Τὰ δὲ κατὰ τὰς κορυφὰς ὀρέων καὶ φαράγγων ἀπορρώγας καὶ δένδρων ὁπὰς καὶ τὰς τούτων ἄκρας νοσσοποιησάμενα ἀποτίκτει, καὶ τὸν προσιόντα κωλύει. ¹⁷ Εἰ δὲ καὶ μὴ δύναιντο κωλύειν, περιπτάμενα κυκλόθεν αὐτῶν ἀλγοῦντα τῇ στοργῇ, ἀνακαλούμενα τῇ ἰδίᾳ φωνῇ, καθ' ὃν δύναται τρόπον βοηθεῖ τοῖς τέκνοις.

¹⁸ Καὶ τί δεῖ τὴν διὰ τῶν ἀλόγων ζώων ἐπιδεικνύειν τὴν πρὸς τὰ τέκνα συμπάθειαν. ¹⁹ Ὅπου γε καὶ μέλισσαι περὶ τὸν τῆς κηρογονίας καιρὸν ἐπαμύνονται τοὺς προσιόντας, καὶ καθάπερ σιδήρῳ τῷ κέντρῳ πλήσσουσι τοὺς προσιόντας τῇ νοσσιᾷ αὐτῶν, καὶ ἐπαμύνονται ἕως θανάτου.

²⁰ Ἀλλ' οὐχὶ τὴν Ἀβραάμ ὁμόψυχον τῶν νεανίων μητέρα μετεκίνησεν συμπάθεια τῆς συμπαθείας τέκνων.

15

¹ Ὡ λογίσμε τέκνων, παθῶν τύραννε, καὶ εὐσέβεια μητρὶ τέκνων ποθεινοτέρα. ² Μήτηρ

δυοῖν προκειμένων εὐσεβείας, καὶ τῆς ἐπὶ αὐτῶν σωτηρίας προκαίρους κατὰ τὴν τοῦ τυράννου ὑπόσχεσιν· ³ τὴν εὐσέβειαν μᾶλλον ἠγάπησεν τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν.

⁴ Ὡς τὴν ἀγαθὴν φύσιν ἠθολογήσασιν φιλότεκνα γονέων πάθη, ψυχῆς τε καὶ μορφῆς ὁμοιότητα εἰς μικρὸν παιδὸς χαρακτῆρα θαυμάσιον ἐναπεσφράγιζον, μάλιστα διὰ τὸν τῶν παθῶν τοῖς γεννηθεῖσιν τὰς μητέρας καθεστάναι συμπαθευτέρας. ⁵ Ὅσω γὰρ καὶ ἀσθενόψυχοι καὶ πολυγονώτεροι ὑπάρχουσιν μητέρες, τοσοῦτω μᾶλλον εἰσιν φιλοτεκνότεροι. ⁶ Πασῶν δὲ τῶν μητέρων ἐγένετο ἢ τῶν ἐπὶ αὐτῶν μήτηρ φιλοτεκνότερα, ἢ τις ἐπὶ αὐτῶν κλοφῶν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐπιφυτευομένη φιλοστοργία, ⁷ καὶ διὰ πολλὰς τὰς καθ' ἕκαστον αὐτῶν ὠδῖνας ἠναγκασμένην τὴν εἰς αὐτοὺς ἔχειν συμπάθειαν, ⁸ διὰ τὸν πρὸς τὸν Θεὸν φόβον ὑπερεῖδεν τὴν τῶν τέκνων πρόσκαιρον σωτηρίαν.

⁹ Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν καλοκαγαθίαν τῶν υἱῶν, καὶ τὴν πρὸς τὸν νόμον αὐτῶν εὐπίθειαν, μείζων τὴν ἐν αὐτοῖς ἔσχεν φιλοστοργίαν. ¹⁰ Δίκαιοί τε γὰρ ἦσαν, καὶ σώφρονες, καὶ σώφρονες, καὶ ἀνδρεῖοι, καὶ μεγαλόψυχοι, καὶ φιλάδελφοι, καὶ μεγαλόψυχοι, καὶ μεσαλόψυχοι, καὶ φιλάδελφοι, καὶ φιλομήτορες οὕτως, ὥστε καὶ μέχρι θανάτου τὰ νόμιμα φυλάσσοντες πείθεσθαι αὐτῇ.

11 Ἀλλ' ὅμως, καὶ ὑπὲρ τοσοῦτων ὄντων τῶν περὶ φιλοτεκνίαν εἰς συμπάθειαν ἐλκόντων τὴν μητέρα, ἐπ' οὐδενὸς αὐτῶν τὸν λογισμὸν αὐτῆς αἱ παμποίκιλοι ἴσχυσαν μετατρέψαι. 12 Ἀλλὰ καὶ καθ' ἓνα παῖδα καὶ ὁμοῦ πάντας ἢ μητὴρ ἐπὶ τὸν τῆς εὐσεβείας προετρέπετο θάνατον. 13 Ὡς φύσις ἱερὰ, καὶ φίλτρα γονέων καὶ γονεῦσιν φιλόστοργε, καὶ τροφεῖα, καὶ μητέρων ἀδάμαστα πάθη.

14 Καθ' ἓνα στρεβλούμενον καὶ φλεγόμενον ὀρῶσα υἱήτηρ, οὐ μετεβάλετο διὰ τὴν εὐσέβειαν. 15 Τὰς σάρκας τῶν τέκνων ἐώρα περὶ τὸ πῦρ τηκομένας, καὶ τοὺς τῶν ποδῶν καὶ χειρῶν δακτύλους ἐπὶ γῆς σπαίροντας, καὶ τὰς τῶν κεφαλῶν μέχρι τῶν περὶ τὰ γένηια σάρκας, ὡσπερ προσωπεῖα προκειμένας.

16 Ὡς πικροτέρων μὲν νῦν μητὴρ πόνων πειρασθεῖσα, ἥπερ τῶν ἐπ' αὐτοῖς ὠδίνων. 17 Ὡς μόνη γυνὴ τὴν εὐσέβειαν ὀλόκληρον ἀποκυήσασα. 18 Οὐ μετέρεψέν σε πρωτότοκος ἀποπνέων· οὐδὲ δεύτερον εἰς οἶκτρον βλέπων ἐν βασάνοις· οὐδὲ τρίτος ἀποψύχων. 19 Οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνὸς ἐκάστου θεωροῦσα ταυρηδὸν ἐπὶ τῶν βασάνων ὀρῶντας τὸν αὐτὸν αἰκισμὸν, καὶ τοὺς μυκτῆρας προσημιουμένους αὐτῶν τὸν θάνατον, οὐκ ἔκλαυσας. 20 Ἐπὶ σαρξὶν τέκνων ὀρῶσα σάρκας τέκνων ἀποκεκομμένας, καὶ ἐπὶ κεφαλαῖς κεφαλὰς ἀποδειροτομουμένας, καὶ ἐπὶ νεκροῖς νεκροὺς πίπτοντας, καὶ πολυάνδριον ὀρῶσα τῶν τέκνων χορεῖον

διὰ τῶν βασάνων, οὐκ ἐδάκρυσας.

²¹ Οὐχ οὕτως σειρήνιοι μελωδίαί, οὐδὲ κύκνειοι πρὸς φιληκοίαν φωναὶ τοὺς ἀκούοντας ἐφέλκονται, ὥς τέκνων φωναὶ μετὰ βασάνων μητέρα φωνούντων. ²² Πηλίκαις καὶ πόσαις τότε ἢ μήτηρ, τῶν υἰῶν βασανιζομένων τροχοῖς τε καὶ καυτερίοις ἐβασανίζετο βασάνοις;

²³ Ἀλλὰ τὰ σπλάγχνα αὐτῆς ὁ εὐσεβῆς λογισμὸς ἐν αὐτοῖς τοῖς πάθεσιν ἀνδρειώσας ἐπέτεινεν τὴν πρόσκαιρον φιλοτεκνίαν παριδεῖν. ²⁴ Καίπερ ἑπτὰ τέκνων ὀρώσα ἀπώλειαν· ἀσπάσασα ἢ γενναῖα μήτηρ ἐξέδσεν διὰ τὴν πρὸς Θεὸν πίστιν. ²⁵ Καθάπερ γὰρ ἐν βουλευτηρίῳ τῇ ἑαυτῆς ψυχῇ δεινοὺς ὀρώσα συμβούλους, φύσιν καὶ γένεσιν καὶ φιλοτεκνίαν καὶ τέκνων στρέβλαν. ²⁶ Δύο ψήφους κρατοῦσα μήτηρ, θανατηφόρον τε καὶ σωτήριον ὑπὲρ τένων· ²⁷ Οὐκ ἐπέγνω τὴν σώζουσαν ἑπτὰ υἱοὺς πρὸς ὀλίγον χρόνον σωτηρίαν. ²⁸ Ἀλλὰ τῆς θεοσεβοῦς Ἀβραάμ καρτερίας ἢ θυγάτηρ ἐμνήσθη.

²⁹ Ὡς μήτηρ ἔθνους, ἔκδικε τοῦ νόμου, καὶ ὑπερασπίσθαι τῆς εὐσεβείας, καὶ τοῦ διὰ σπλάγχνων ἀγῶνος ἀθλοφόρε. ³⁰ Ὡς ἀρρένων πρὸς καρτερίαν γενναιοτέρα, καὶ ἀνδρῶν πρὸς ὑπομονὴν ἀνδρειοτέρα. ³¹ Καθάπερ γὰρ ἡ Νῶε κιβωτὸς ἐν τῷ κοσμοπληθεῖ κατακλυσμῷ κοσμοφοροῦσα καρτεροὺς ὑπήνεγκεν τοὺς κλύδωνας· ³² οὕτως σὺ, ἢ νομοφύλαξ, πανταχόθεν ἐν τῷ τῶν παθῶν περιαντλουμένη

κατακλυσμῶ, καὶ καρτεροῖς ἂν λοιμοῖς ταῖς τῶν υἰῶν βασάνοις συνεχομένη, γενναίως ὑπέμεινας τοὺς τῆς εὐσεβείας χειμῶνας.

16

¹ Εἰ δὲ τοίνυν καὶ γυνή, καὶ γηραιά, καὶ ἑπτὰ παιδῶν μήτηρ ὑπέμεινε τὰς μέχρι θανάτου βασάνους ὁρῶσα τῶν τέκνων· ὁμολογουμένως ἀτοκράτωρ ἐστὶν τῶν παθῶν ὁ εὐσεβῆς λογισμός.

² Ἀπέδειξα οὖν ὅτι οὐ μόνον τῶν παθῶν ἄνδρες ἐπεκράτησαν, ἀλλὰ καὶ γυνή τῶν μεγίστων βασάνων ὑπερεφρόνησεν. ³ Καὶ οὐχ οὕτως οἱ περὶ Δανιὴλ λέοντες ἦσαν ἄγριοι, οὐδὲ Μισαὴλ ἐκφλεγόμενη κάμινος λαβροτάτῳ πυρὶ, ὡς τῆς φιλοτεκνίας περιέκαιεν ἐκείνη φύσις, ὁρῶσα αὐτῆς τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς βασανιζομένους. ⁴ Ἀλλὰ τῷ λογισμῷ τῆς εὐσεβείας κατέσβεσε τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα πάθη ἢ μήτηρ.

⁵ Καὶ γὰρ τοῦτο ἐπιλογίσασθαι, ὅτι εἰ δειλόψυχος ἦν ἡ γυνή, καίπερ μήτηρ οὔσα, ὠλοφύρετο ἂν ἐπ' αὐτοῖς· καὶ ἴσως ἂν ταῦτα οὕτως εἶπεν,

⁶ ὦ μελέα ἔγωγε, καὶ πολλάκις τρισαθλία, ἥτις ἑπτὰ παῖδας τεκοῦσα, οὐδενὸς μήτηρ γεγέννημαι. ⁷ ὦ μάταιοι ἑπτὰ κυοφορίαί, καὶ ἀνόνητοι ἑπτὰ δεκάηνοι, καὶ ἄκαρποι τιθηνίαί, καὶ ταλαίπωροι γαλακτοτροφίαί. ⁸ Μάτην ἐφ' ὑμῖν, ὧ παῖδες, πολλὰς ὑπέμεινα ὠδῖνας καὶ χαλεπωτέρας φροντίδας

ἀνατροφῆς. ⁹ Ὡ τῶν ἐμῶν παίδων, οἱ μὲν ἄγαμοι, οἱ δὲ γαμήσαντες ἀνόνητοι, οὐκ ὄψομαι ὑμῶν τέκνα, οὐδὲ μάμμη κληθεῖσα μακαρισθήσομαι. ¹⁰ Ὡ ἡ πολύπαις καὶ καλλίπαις ἐγὼ γυνὴ χήρα καὶ μόνη πολύθρηνος. ¹¹ Οὐδ' ἂν ἀποθάνω, θάπτοντα τῶν υἱῶν ἔξω τινά.

¹² Ἀλλὰ τούτῳ τῷ θρήνῳ οὐδένα ὠλοφύρετο ἢ ἱερὰ καὶ θεοσεβῆς μήτηρ. Οὐδ' ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ἀπέτρεπεν αὐτῶν τινα, οὐδ' ὡς ἀποθνησκόντων ἐλυπήθη. ¹³ Ἀλλ' ὡσπερ ἀδαμάντινον ἔχουσα τὸν νοῦν, καὶ εἰς ἀθανασίαν ἀνατίκτουσα τὸν τῶν υἱῶν ἀριθμὸν, μᾶλλον ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ἐπὶ τὸν θάνατον αὐτοῦς προετρέπετο ἰκετεύουσα.

¹⁴ Ὡ δι' εὐσέβειαν Θεοῦ στρατιῶτι, πρεσβύτι καὶ γυνὴ διὰ καρτερίαν καὶ τύραννον ἐνίκησας, καὶ ἔργοις δυνατωτέρα καὶ λόγοις εὐρέθης ἄνανδρος. ¹⁵ Καὶ γὰρ ὅτε συνελήφθης μετὰ τῶν παίδων, εἰστήκεις τὸν Ἐλεάζαρον ὀρῶσα βασανιζόμενον, καὶ ἔλεγες τοῖς παισὶν ἐν τῇ Ἐβοαίδι φωνῆ,

¹⁶ Ὡ παῖδες, γενναῖος ὁ ἀγών· εφ' ὃν κληθέντες ὑπὲρ τῆς διαμαρτυρίας τοῦ ἔθνους, ἐναγωνίσασθε προθύμως ὑπὲρ τοῦ πατρίουνόμου. ¹⁷ Καὶ γὰρ αἰσχρὸν τὸν μὴν γέροντα τοῦτον ὑπομένειν τὰς διὰ τὴν εὐσέβειαν ἀληθόνας, ὑμᾶς δὲ τοὺς νεωτέρους καταπλαγῆναι τὰς βασάνους.

¹⁸ Ἀναμνήσθητε, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν τοῦ κόσμου μετελάβετε, καὶ τοῦ βίου ἀπελάυσάτε·

19 καὶ διὰ τῆτο ὀφείλετε πάντα πόνον ὑπομένειν διὰ τὸν Θεόν. 20 Δι' ὃν καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν Ἀβραὰμ ἔσπευδεν τὸν ἔθνοπάτορα υἱὸν σφαγιάσαι Ἰσαὰκ, καὶ τὴν πατρῶαν χεῖρα ξιφηφόρον καταφερομένην ἐπ' αὐτὸν ὀρώων οὐκ ἔπηξεν. 21 Καὶ Δανιὴλ ὁ δίκαιος εἰς λέοντας ἐβλήθη· καὶ Ἀνανίας, καὶ Ἀζαρίας, καὶ Μισαὴλ εἰς κάμινον πυρὸς ἀπεσφενδονήθησαν, καὶ ὑπέμειναν, διὰ τὸν Θεόν. 22 Καὶ ὑμεῖς οὖν τὴν αὐτὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν ἔχοντες, μὴ χαλεπαίνητε. 23 Ἀλόγιστον γὰρ εἰδότες εὐσέβειαν μὴ ἀντιστασθαι τοῖς πόνοις.

24 Διὰ τούτων τῶν λόγων ἡ ἑπταμήτωρ ἕνα ἕκαστον τῶν υἱῶν παρακαλοῦσα, ἔπεισε μᾶλλον, ἢ παραβῆναι τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ. 25 Ἔτι δὲ καὶ ταῦτα ἰδόντες, ὅτι διὰ τὸν Θεὸν ἀποθανόντες ζῶσιν τῷ Θεῷ, ὡσπερ Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, καὶ πάντες οἱ πατριάρχαι.

17

1 Ἐλεγον δὲ καὶ τῶν δορυφόρων τινὲς, ὡς ὅτε ἔμελλεν καὶ αὐτὴ συλλαμβάνεσθαι πρὸς θάνατον, ἵνα μὴ ψάσειεν τι τοῦ σώματος ἑαυτῆς, ἑαυτὴν ἔρριψεν κατὰ τῆς πυρᾶς.

2 Ὡ μῆτηρ σὺν ἑπτὰ παισὶν καταλύσασα τὴν τοῦ τυράννου βίαν, καὶ ἀκυρώσασα τὰς κακὰς ἐπινοίας αὐτοῦ, καὶ ἐπιδείξασα τὴν τῆς πίστεως γενναιότητα. 3 Καθάπερ γὰρ σὺ στέγη ἐπὶ τοῦ στόλου τῶν παίδων γενναίως

ιδρυμένη, ἀκλινωῶς ὑπήνεγκας τὸν διὰ τῶν βασάνων σεισμόν.

⁴ Θάρρει τοιγαροῦν, ὧ μήτηρ ἱερόψυχε, τὴν ἐλπίδα τῆς ὑπομονῆς γενναίως ἔχουσα πρὸς Θεόν. ⁵ Οὐχ οὕτω σελήνη κατ' οὐρανὸν σὺν ἄστροις σεμνὴ καθέστηκεν, ὡς σὺ τοὺς εἰς ἀστέρας ἐπτὰ παῖδας φωταγωγήσασα πρὸς τὴν εὐσέβειαν ἔντιμος καθέστηκας Θεῷ, καὶ ἐστήρισαι ἐν οὐρανῷ σὺν αὐτοῖς. ⁶ Ἦν γὰρ ἡ παιδοποιΐα σου ἀπὸ Ἀβραὰμ τοῦ παιδός.

⁷ Εἰ δὲ ἐξὸν ἡμῖν ἦν, ὡσπερ τινὸς ζωγραφῆσαι τὴν τῆς ἱστορίας σου εὐσέβειαν, οὐκ ἂν ἔφριπτον οἱ θεωροῦντες μητέρα ἐπτὰ τέκνων δι' εὐσέβειαν ποικίλας βασάνους μέχρι θανάτου ὑπομείνασαν. ⁸ Καὶ γὰρ ἄξιον ἦν καὶ ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιταφίου ἀναγράψαι καὶ ταῦτα τοῖς ἀπὸ τοῦ ἔθνους εἰς μνησίαν λεγόμενα. ⁹ Ἐνταῦθα γέρων ἱερεὺς, καὶ γυμὴ γεραῖα καὶ ἐπτὰ παῖδες ἐγκεκῆδευνται διὰ τυράννου βίαν, τὴν Ἑβραίων πολιτείαν καταλύσαι θέλοντος. ¹⁰ Οἱ καὶ ἐξεδίκησαν τὸ ἔθνος εἰς Θεὸν ἀφορῶντες, καὶ μέχρι θανάτου τὰς βασάνους ὑπομείναντες.

¹¹ Ἀληθῶς γὰρ ἦν ἀγῶν θεῖος ὁ δι' αὐτῶν γεγενημένος. ¹² Ἡθλότει γὰρ τότε ἀρετὴ δι' ὑπομονῆς δοκιμάζουσα τὸ νῆκος ἐν ἀφθαρσίᾳ ἐν ζωῇ πολυχρονίῳ. ¹³ Ἐλεάζαρ δὲ προηγωνίζετο· ἡ δὲ μήτηρ τῶν ἐπτὰ παιδῶν ἐνήθλει. ¹⁴ οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἠγωνίζοντο· ὁ τύραννος ἀντηγωνίζετο· ὁ δὲ κόσμος καὶ

ὁ τῶν ἀνθρώπων βίος ἐθεώρει. ¹⁵ Θεοσέβεια δὲ ἐνίκα, τοὺς ἑαυτῆς ἀθλητὰς στεφανοῦσα.

¹⁶ Τίνες οὐκ ἐθαύμασαν τοὺς τῆς ἀληθείας νομοθεσίας ἀθλητὰς; τίνες οὐκ ἐξεπλάγησαν;

¹⁷ Αὐτός γέ τοι ὁ τύραννος καὶ ὅλον τὸν συνέδριον αὐτῶν ἐξεθαύμασαν αὐτῶν τὴν ὑπομονήν. ¹⁸ Δι' ἦν καὶ τῷ θείῳ νῦν παρεστήκασιν θρόνῳ, καὶ τὸν μακάριον βιοῦσιν αἰῶνα. ¹⁹ Καὶ γάρ φησιν ὁ Μωσῆς, καὶ πάντες οἱ ἡγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου.

²⁰ Καὶ οὗτοι οὖν ἀγιασθέντες διὰ Θεὸν τετίμηνται οὐ μόνον οὖν ταύτῃ τῇ τιμῇ, ἀλλὰ καὶ τῷ δι' αὐτοὺς τὸ ἔθνος ἡμῶν τοὺς πολεμίους μὴ ἐπικρατήσας, ²¹ καὶ τὸν τύραννον τιμωρηθῆναι, καὶ τὴν πατρίδα καθαρισθῆναι, ²² ὡσπὼρ ἀντίψυχον γεγονότας τῆς τοῦ ἔθνους ἀμαρτίας, καὶ διὰ τοῦ αἵματος τῶν εὐσεβῶν ἐκείνων, καὶ τοῦ ἰλαστηρίου θανάτου αὐτῶν, ἡ θεία πρόνοια τὸν Ἰσραὴλ προκακωθέντα διέσωσεν.

²³ Πρὸς γὰρ τὴν ἀνδρείαν αὐτῶν τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς βασάνοις αὐτῶν ὑπομονὴν ὁ τύραννος ἀφιδὼν Ἀντίοχος ἀνεκήρυξεν τοῖς στρατιώταις αὐτοῦ εἰς ὑπόδειγμα τὴν ἐκείνων ὑπομονήν. ²⁴ Ἔσχεν τε αὐτοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους εἰς πεζομαχίαν καὶ πολιορκίαν· καὶ ἐκπορθήσας ἐνίκησεν πάντας τοὺς πολεμίους.

18

¹ Ὡ τῶν Ἀβραμιαίων σπερμάτων ἀπόγονοι παῖδες Ἰσραηλῖται, πείθεσθε τῷ νόμῳ τούτῳ,

καὶ πάντα τρόπον εὐσεβεῖτε· ² γινώσκοντες, ὅτι τῶν παθῶν δεσπότης ἐστὶν ὁ εὐσεβῆς λογισμός· καὶ οὐ μόνον τῶν ἔνδοθεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξωθεν πόνων·

³ Ἀνθ' ὧν διὰ τὴν εὐσέβειαν προϊέμενοι τὰ σώματα τοῖς πόνοις ἐκεῖνοι, οὐ μόνον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐθαυμάσθησαν, ἀλλὰ καὶ θείας μερίδος κατηξιώθησαν. ⁴ Καὶ δι' αὐτοῦς εἰρήνευσεν τὸ ἔθνος, καὶ τὴν εὐνομίαν τὴν ἐπὶ τῆς πατρίδος ἀνανεωσάμενος, ἐκπεπολιόρηκε τοὺς πολεμίους. ⁵ Καὶ ὁ τύραννος Ἀντίοχος καὶ ἐπὶ γῆς τετιμώρηται, καὶ ἀποθανῶν κολάζεται· ὡς γὰρ οὐδὲν οὐδαμῶς ἴσχυσεν ἀναγκάσαι τοὺς Ἱεροσολυμίτας ἀλλοφυλῆσαι, καὶ τῶν πατριῶν ἔθνῶν ἐκδιαιτηθῆναι. ⁶ τότε δὴ ἀπάρας ἀπὸ τῶν Ἱεροσολύμων ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ Πέρσας.

⁷ Ἐλεγεν δὲ ἡ μήτηρ τῶν ἑπτὰ παίδων καὶ ταῦτα ἡ δικαία τοῖς τέκνοις, ὅτι ἐγὼ ἐγενήθην παρθένος ἀγνή, καὶ οὐχ ὑπερέβην πατρικὸν οἶκον· ἐφύλασσον δὲ τὴν ὠκοδομουμένην πλευράν. ⁸ Οὐ διέφθειρέν με λυμεῶν τῆς ἐρημίας φθορεὺς ἐν πεδίῳ· οὐδὲ ἐλυμήνατό μου τὰ ἀγνὰ τῆς παρθενίας λυμεῶν ἀπατηλὸς ὄφις· ἔμεινα δὲ χρόνον ἀκμῆς σὺν ἀνδρὶ.

⁹ Τούτων δὲ ἐνελίκων γενομένων ἐτελεύτησεν ὁ πατήρ· μακάριος μὲν ἐκεῖνος· τὸν γὰρ τῆς εὐτεκνίας βίον ἐπιζητήσας, τὸν τῆς ἀτεκνίας οὐκ ὠδυνήθη καιρόν. ¹⁰ Ὅς

ἐδίδασκεν ὑμᾶς, ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, τὸν νόμον καὶ τοὺς προφῆτας.

¹¹ Τὸν ἀναιρεθέντα Ἀβὲλ ὑπὸ Κάϊν ἀνεγίνωσκεν δὲ ἡμῖν, καὶ τὸν ὀλοκαπούμενον Ἰσαάκ, καὶ τὸν ἐν φυλακῇ Ἰωσήφ. ¹² Ἐλεγεν δὲ ἡμῖν τὸν ζηλωτὴν Φινεές· ἐδίδασκεν δὲ ὑμᾶς τοὺς ἐν πυρὶ Ανανίαν, καὶ Ἀζαρίαν, καὶ Μισαήλ. ¹³ Ἐδόξαζεν δὲ καὶ τὸν ἐν λάκκῳ λεόντων Δανιήλ, ὃν καὶ ἐμακάριζεν.

¹⁴ Ὑπεμίμησεν δὲ ὑμᾶς τὴν Ἡσαΐου γραφὴν τὴν λέγουσαν, κἄν διὰ πυρὸς διέλθης, φλόξ οὐ κατακαύσει σε. ¹⁵ Τὸν ὑμνογράφον ἐμελώδει ὑμῖν Δαρίδ τὸν λέγοντα, πολλὰ αἰ θλίψεις τῶν δικαίων. ¹⁶ Τὸν Σαλομῶντα ἐπαροιμιάζεν ἡμῖν τὸν λέγοντα, ξύλον ζωῆς ἐστὶν πᾶσιν τοῖς ποιῶσιν αὐτοῦ τὸ θέλημα. ¹⁷ Τὸν Ἰεζεκιήλ ἐπιστοποιεῖτο τὸν λέγοντα, εἰ ζήσεται τὰ ὀστά τὰ ξηρὰ ταῦτα; ¹⁸ Ὡδην μὲν γὰρ ἦν ἐδίδασκεν Μωϋσῆς οὐκ ἐπελάθετο τὴν διδάσκουσαν, ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω. ¹⁹ Αὕτη ἡ ζωὴ ἡμῶν καὶ ἡ μακαριότης τῶν ἡμερῶν.

²⁰ Ὡ πικρᾶς τῆς τότε ἡμέρας, καὶ οὐ πικρᾶς, ὅτε ὁ πικρὸς Ἑλλήμων τύραννος πῦρ φλέξας λέβησιν ὤμοις, καὶ ζεουσι θυμοῖς ἀγαγὼν ἐπὶ τὸν καταπέλτην καὶ πάλιν τὰς βασάνους αὐτοῦ τοὺς ἐπτὰ παῖδας τῆς Ἀβρααμίτιδος. ²¹ Τὰς τῶν ὀμμάτων κόρας ἐπήρωσεν, καὶ γλώσσας ἐξέτεμεν, καὶ βασάνοις ποικίλαις ἀπέκτεινεν. ²² Ὑπὲρ ὧν ἡ θεία δίκη μετῆλθεν καὶ μετελεύσεται τὸν ἀλάστορα.

²³ Οἱ δὲ Ἀβραμιαῖοι παῖδες σὺν τῇ ἀθλοφορῶ
μητρὶ, εἰς πατέρων χορὸν συναγελάζονται,
φυχὰς καὶ ἀθανάτους ἀπειληφότες παρὰ τοῦ
Θεοῦ. ²⁴ Ὡ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων. Ἀμήν.

μετάφραση των εβδομήκοντα
The Greek Septuagint with Apocrypha, compiled by
Sir Lancelot C. L. Brenton

Public Domain

Language: Ἑλληνική (Greek, Ancient)

Dialect: Koine

2020-03-31

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Feb 2023 from source files
dated 30 Nov 2021

734967e0-a3c8-5352-bd68-5f33a0a2f13c